Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

Department of Law Master in International and European Business Law (LLM)

2015

þÿ ¤ ± ¸ µ Ã ¼ ¹ º ¬ Ì Á ³ ± ½ ± Ä · Â • Å Á É À

þÿ ˆ ½ É Ã · Â º ± ¹ · » µ ¹ Ä ¿ Å Á ³ ¯ ± Ä ¿ Å

Argyrou, Charoula

þÿ Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± Ã Ä ¿ ” ¹ µ ¸ ½ - Â º ± ¹ • Å Á É À ± Ê º Ì Ÿ ¹ º ¿ ½ ¿ ¼ ¹ º Ì ” ¯ º ± ¹ ¿ , • ¿ ¼ ¹ º ® £ Ç ¿ » ®
þÿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/6884

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ

της

ΑΡΓΥΡΟΥ ΧΑΡΟΥΛΑΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές Ευρωπαϊκό και Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2015

Υποβληθείσα στη Σχολή Νομικής και Κοινωνικών Επιστημών

Σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου του

LLM

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ

Διπλωματική Εργασία Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου

LLM

Επιβλέπων Καθηγητής

Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος

Κοσμήτορας/ Διευθυντής Προγράμματος

Αντώνης Μανιτάκης / Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο τη λεπτομερή ανάλυση και επεξήγηση της σύνθεσης και οργάνωσης, των αρμοδιοτήτων αλλά και του τρόπου λειτουργίας των κύριων και επικουρικών θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήτοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Συμβουλίου (Συμβουλίου Υπουργών), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) και της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕτΠ). Η εργασία αρχίζει με την εισαγωγή όπου γίνεται μια περιεκτική αναδρομή στην ιστορική εξέλιξη της ΕΕ και στα όσα κατόρθωσε να πετύχει, ακολουθεί μια ακροθιγής αναφορά στα κύρια και επικουρικά όργανα της Ένωσης και ακολούθως έπονται δέκα κεφάλαια στα οποία αναλύεται εκτενώς έκαστο θεσμικό όργανο και τέλος κλείνει με τον επίλογο.

Abstract

This present study has as an aim the detailed analysis and explanation of the composition and organization, of the powers and the operation of the main and auxiliary EU institutions namely the European Parliament, the European Council, the Council (Council of Ministers), the European Commission of the European Union (CJEU), the European Central Bank (ECB), the Court of Auditors, the European Economic and Social Committee (EESC) and the Committee of the Regions (CoR). The assignment begins with the introduction in which there is a comprehensive overview on the EU's historical development and of the things it managed to succeed throughout the years. The introduction is followed by a minimal reference to the institutions and bodies of the Union and then the subsequent ten chapters are extensively analyzing each institution. All these ends with an epilogue.

Πίνακας Περιεχομένων

Σελίδα Τίτλου..... **3**

Περίληψη / Abstract..... **4**

Πίνακας Περιεχομένων..... **5**

Εισαγωγή..... **7**

Κεφάλαιο 1. Τα θεσμικά όργανα της Ευρώπης..... **9**

Κεφάλαιο 2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....

Εισαγωγικά Στοιχεία..... **13**

Σύνθεση και Οργάνωση..... **14**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα..... **15**

Τρόποι Λειτουργίας..... **18**

Κεφάλαιο 3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....

Εισαγωγικά Στοιχεία..... **20**

Σύνθεση και Οργάνωση..... **21**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα..... **22**

Τρόποι Λειτουργίας..... **24**

Κεφάλαιο 4. Το συμβούλιο (Συμβούλιο Υπουργών).....

Εισαγωγικά Στοιχεία..... **26**

Σύνθεση και Οργάνωση..... **27**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα..... **28**

Τρόπος Λειτουργίας και Διεξαγωγή Ψηφοφορίας..... **30**

Γενική Γραμματεία και COREPER..... **31**

Κεφάλαιο 5. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....

Εισαγωγικά Στοιχεία..... **33**

Σύνθεση και Οργάνωση..... **34**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα..... **36**

Τρόποι Λειτουργίας…….. **38**

Κεφάλαιο 6. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)…….

Εισαγωγικά Στοιχεία…… **40**

Σύνθεση και Οργάνωση…… **41**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα……... **42**

Τρόποι Λειτουργίας…….. **44**

Κεφάλαιο 7. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)…….

Εισαγωγικά Στοιχεία…… **46**

Σύνθεση/ Οργάνωση και Λειτουργίες…….. **46**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα……... **49**

Κεφάλαιο 8. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Ε.Σ)…….

Εισαγωγικά Στοιχεία…… **52**

Σύνθεση και Οργάνωση …….. **52**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα……... **53**

Τρόποι Λειτουργίας…….. **54**

Κεφάλαιο 9. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ε.Ο.Κ.Ε.)…..

Εισαγωγικά Στοιχεία…… **56**

Σύνθεση και Οργάνωση …….. **56**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα……... **57**

Τρόποι Λειτουργίας…….. **58**

Κεφάλαιο 10. Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ)…….

Εισαγωγικά Στοιχεία…… **60**

Σύνθεση και Οργάνωση …….. **60**

Αρμοδιότητες και καθήκοντα……... **61**

Τρόποι Λειτουργίας…….. **62**

Επίλογος…… **64**

Βιβλιογραφία…… **66**

Εισαγωγή

"Η Ευρώπη δεν θα δημιουργηθεί διαμιάς, ούτε σε ένα συνολικό οικοδόμημα: θα διαμορφωθεί μέσα από συγκεκριμένα επιτεύγματα που θα δημιουργήσουν πρώτα μια πραγματική αλληλεγγύη.[1]"

Robert Schuman, 9 Μάϊου 1950.

Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος επέφερε τεράστιες καταστροφές –υλικές και όχι μόνο- πλήττοντας ανεπανόρθωτα όλη την ανθρωπότητα και προκαλώντας ταυτόχρονα αβάσταχτο πόνο και δυστυχία σε όλα ανεξαιρέτως τα κράτη ανά τον κόσμο και τους πολίτες τους. Αντιλαμβανόμενες επομένως τις τραγικές συνέπειες αυτού και επιθυμώντας να αποφευχθεί μια παρόμοια καταστροφή στο μέλλον, έξι χώρες της Ευρώπης, το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία ανέλαβαν μια σημαντική πρωτοβουλία. Το 1958 δημιούργησαν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) της οποίας αρχικά στόχος της ήταν η ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας, με το σκεπτικό ότι οι χώρες που συνδέονται με εμπορικές συναλλαγές δημιουργούν μεταξύ τους οικονομικές αλληλεξαρτήσεις, κάτι που ελαχιστοποιεί το ενδεχόμενο συγκρούσεων.[2] Αυτό που αρχικά ξεκίνησε σαν μια καθαρά οικονομική ένωση μετεξελίχθηκε σε έναν οργανισμό που δραστηριοποιείται σε ποικίλους τομείς, από την αναπτυξιακή βοήθεια μέχρι το περιβάλλον. Η

[1] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 3.

[2] 'Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015 .

μετεξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζεται και στην αλλαγή της ονομασίας από Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) σε Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) το 1993.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κατορθώσει πολλά από τον καιρό που ιδρύθηκε. Έχει δημιουργήσει μία ενιαία αγορά αγαθών και υπηρεσιών που εκτείνεται σε 28 χώρες με 500 εκατομμύρια πολίτες, ελεύθερους να μετακινηθούν και να εγκατασταθούν όπου επιθυμούν.[3] Παράλληλα δημιούργησε ένα ενιαίο νόμισμα –το ευρώ- , που τώρα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα νομίσματα παγκοσμίως και το οποίο κάνει πιο αποτελεσματική την κοινή αγορά.[4] Εκείνο που επιβάλλεται να αναφερθεί και στο οποίο αξίζει να γίνει ιδιαίτερη μνεία, είναι το γεγονός ότι η ΕΕ στηρίζεται στο κράτος δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι ενέργειές της βασίζονται στις Συνθήκες, που όλα τα κράτη μέλη έχουν εγκρίνει εκούσια και δημοκρατικά και στις οποίες καθορίζονται οι στόχοι της ΕΕ σε διάφορους τομείς.[5] Μάλιστα για την προώθηση αυτών των στόχων, των αξιών αλλά και των συμφερόντων των πολιτών της και των κρατών μελών, όπως επίσης για τη διασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων της διαθέτει συγκεκριμένα θεσμικά όργανα.[6]

Είναι γνωστό ότι η ιδιαιτερότητα της ΕΕ έγκειται στο ότι παρά τα κράτη μέλη της είναι χώρες που διατηρούν την ανεξαρτησία και κυριαρχία τους, έχουν εκχωρήσει ένα μέρος της τελευταίας ώστε να αποκτήσουν δύναμη και να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα κλίμακας. Η εκχώρηση της εθνική κυριαρχίας σημαίνει στην πράξη ότι τα κράτη μέλη μεταβιβάζουν ορισμένες από τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που διαθέτουν στα κοινά θεσμικά όργανα τα οποία έχουν συστήσει τα ίδια ούτως ώστε οι αποφάσεις για ορισμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο.[7]

Καταλαβαίνει λοιπόν κανείς τη σημαντικότητα του ρόλου που διαδραματίζουν τα θεσμικά όργανα αλλά και τη ζωτική τους σημασία για την ευημερία, ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη τόσο των κρατών της ΕΕ όσο και για τους πολίτες τους. Στόχος της παρούσης εργασίας

---

[3] Γ Ε Φ Καλαβρός & Θ Γ Γεωργόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ουσιαστικό Δίκαιο,* (ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ 2010) 10.

[4] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 3.

[5] 'Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015 .

[6] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 129.

[7] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 3.

λοιπόν –αφού προηγηθεί μια γενικότερη και ακροθιγής αναφορά στα θεσμικά όργανα- είναι η εκτενής εξήγηση του τρόπου λειτουργίας τους, καθώς και των αρμοδιοτήτων όπως και της σύνθεσής τους έτσι ώστε να γίνει περισσότερο κατανοητός ο εξέχων ρόλος τους.

Κεφάλαιο 1: Τα θεσμικά όργανα της Ευρώπης

Η ΕΕ έχει μια ιδιαίτερη αποστολή, ιδανικά, αξίες και στόχους για την πραγμάτωση των οποίων διαθέτει ένα ιδιάζον θεσμικό πλαίσιο που αποτελείται από όργανα, διακεκριμένα από τα όργανα των κρατών μελών. Τα όργανα αυτά κατά την επιδίωξη του ενωσιακού σκοπού, είναι επιφορτισμένα με συγκεκριμένα καθήκοντα και έχουν αξιοσημείωτες δραστηριότητες, οι οποίες με βάση την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, πηγάζουν από τη μεταβίβαση εθνικών αρμοδιοτήτων από τα κράτη μέλη. Στη διαδικασία άσκησης των αρμοδιοτήτων αυτών, τα συγκεκριμένα ενωσιακά όργανα εκδίδουν πράξεις νομοθετικού, διοικητικού και εκτελεστικού περιεχομένου, δεσμευτικές για την Ένωση, τα κράτη μέλη και τους ιδιώτες, για την έκδοση των οποίων δεν απαιτείται κατά κανόνα η ομόφωνη απόφαση των κρατών μελών της Ένωσης.[8]

Επομένως συνεπάγεται ότι οι αποφάσεις και οι πολιτικές των οργάνων της Ένωσης, μέσω των οποίων πραγματώνεται και αναπτύσσεται η αποστολή της, δεσμεύουν κατά κανόνα τα κράτη μέλη καθώς και τους ιδιώτες ακόμη και αν κάποια από τα κράτη μέλη δεν συμφωνούν με αυτές. Συνεπώς η επίτευξη του ενωσιακού σκοπού εναπόκειται σε τεράστιο βαθμό από την επιτυχή και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων που συγκροτούν το θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ και τα οποία κατά κανόνα συγκροτούνται με τη σειρά τους από εκπροσώπους των κρατών μελών.[9] Τα όργανα της ΕΕ διακρίνονται με βάση τη συνθήκη της Λισαβόνας σε «θεσμικά» και «επικουρικά» ενώ την ίδια στιγμή, δημιουργείται ένα σύνθετο «θεσμικό πλαίσιο»[10] που

[8] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 126.
[9] Ibid.
[10] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 150.

όπως προαναφέρθηκε αποσκοπεί «*στην προώθηση των αξιών της Ένωσης, στην επιδίωξη των στόχων της, των συμφερόντων των πολιτών της και των συμφερόντων των κρατών-μελών, καθώς και τη διασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων της*».[11]

Η περιγραφή του συγκεκριμένου έργου αναδεικνύει ανάγλυφα το διφυή χαρακτήρα της Ένωσης ως Ένωσης κρατών αλλά ταυτόχρονα και Ένωσης λαών, χαρακτήρα τον οποίο οφείλουν να διαφυλάσσουν τα όργανα κατά την εκτέλεση των ανατιθέμενων καθηκόντων.[12] Τα θεσμικά λοιπόν όργανα της Ένωσης είναι:[13]

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
- Το Συμβούλιο (Συμβούλιο Υπουργών)
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (καλούμενη η «Επιτροπή»)
- Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τέλος,
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Τα όργανα αυτά ονομάζονται εκτός από θεσμικά και κύρια. Από αυτά τα τέσσερα πρώτα είναι τα πολιτικά όργανα της Ένωσης, με τα οποία ασκείται η νομοθετική και εκτελεστική της λειτουργία. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκπροσωπεί τους λαούς της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο τις εθνικές κυβερνήσεις, ενώ η Επιτροπή το νομικό πρόσωπο της ΕΕ.[14] Το πέμπτο, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), είναι δικαιοδοτικό όργανο με το οποίο διασφαλίζεται η ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ σε όλες τις χώρες μέλη της.[15] Το έκτο όργανο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) που εδρεύει στην Φρανκφούρτη, διαχειρίζεται το ευρώ, δηλαδή το ενιαίο νόμισμα της ΕΕ και διαφυλάσσει την σταθερότητα των τιμών της. Είναι επίσης αρμόδια για την χάραξη και εφαρμογή της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της Ένωσης.[16] Τέλος το Ελεγκτικό Συνέδριο με έδρα το Λουξεμβούργο ελέγχει τα οικονομικά της Ευρωπαϊκής

---

[11] Ibid.
[12] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 150.
[13] Ibid.
[14] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 129.
[15] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
[16] 'Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.

Ένωσης και κύριος ρόλος του είναι να βελτιώνει τη δημοσιονομική διαχείρισή της, καθώς και να συντάσσει εκθέσεις για τη χρήση των δημόσιων κονδυλίων.[17]

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα οποία σύμφωνα με τη Συνθήκη έχουν την υποχρέωση να συνεργάζονται μεταξύ τους με καλή πίστη, δρουν εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί από τις Συνθήκες με βάση τις διαδικασίες, τους όρους και τους σκοπούς που προβλέπονται από αυτές.[18] Σε αντιπαράθεση με τα «κύρια» όργανα της Ένωσης υπάρχουν τα «συμβουλευτικά» ή «επικουρικά» όργανα τα οποία είναι:

- Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ)
- Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ)

Η ΕΟΚΕ αποτελείται από εκπροσώπους των εργοδοτών και των εργαζομένων καθώς και άλλων ομάδων συμφερόντων της Ευρώπης π.χ. συνδικαλιστές, εργοδότες, γεωργούς, και τους παρέχει βήμα για να διατυπώνουν τις απόψεις τους σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις της ΕΕ.[19] Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι ένα συμβουλευτικό σώμα που εκπροσωπεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της ΕΕ. Ρόλος της είναι να προβάλει την τοπική και την περιφερειακή άποψη μέσω της έκδοσης γνωμοδοτήσεων για προτάσεις της Επιτροπής.[20]

Αξίζει παράλληλα να αναφερθεί ότι πέραν της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, έχει ιδρυθεί και λειτουργεί ακόμα μια τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Η προαναφερθείσα ανήκει στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ. Το καθήκον της είναι να δανείζεται χρήματα από τις αγορές κεφαλαίων και στη συνέχεια να τα δανείζει με χαμηλά επιτόκια σε προγράμματα που βελτιώνουν τις υποδομές, την προμήθεια ενέργειας ή τα περιβαλλοντικά πρότυπα τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε γειτονικές ή αναπτυσσόμενες χώρες.[21]

Τέλος υπάρχουν τα Ταμεία της Ένωσης που έχουν ως αποστολή την επιδίωξη κάποιου συγκεκριμένου σκοπού, κυρίως οικονομικού (π.χ. αύξηση της απασχόλησης, ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής κ.λπ.) και τη χρηματοδότηση των αναγκαίων πολιτικών και δράσεων για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Τα Ταμεία αυτά που στην ουσία είναι αυτοτελείς υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπό την διοίκηση ενός Επιτρόπου, χρηματοδοτούμενα

---

[17] 'Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*)< http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.

[18] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 129-130.

[19] 'Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.

[20] 'Επιτροπή των Περιφερειών' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.

[21] 'Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.

κατά κύριο λόγο από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές των κρατών μελών, καταρτίζουν και εφαρμόζουν διάφορα προγράμματα, τα οποία αποβλέπουν στο να φέρουν εις πέρας το σκοπό για τον οποίο ιδρύθηκαν.[22] Μερικά από αυτά τα Ταμεία είναι τα τρία Ταμεία του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων-ΕΓΤΕ, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης-ΕΓΤΑΑ, Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας-ΕΤΑ), τα δύο διαρθρωτικά ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης- ΕΤΠΑ, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-ΕΚΤ) και τέλος το Ταμείο Συνοχής.[23]

[22] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 130.

[23] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 130.

Κεφάλαιο 2: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Εισαγωγικά στοιχεία:

Το όργανο που αποκαλείται σήμερα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ο μοναδικός άμεσα νομιμοποιημένος από τους πολίτες θεσμός της Ένωσης, και αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα της εξέλιξης του ιδίου του κοινοτικού-ενωσιακού φαινομένου ενοποίησης. Δημιουργήθηκε από τις ιδρυτικές Συνθήκες στη δεκαετία του ’50 υπό το όνομα «Συνέλευση», «εξοπλίστηκε» με στοιχειώδεις μόνο αρμοδιότητες, οι οποίες δεν περιλάμβαναν νομοθετικά καθήκοντα, και διαδραμάτισε τα πρώτα χρόνια ένα μάλλον διακοσμητικό ρόλο. Η Συνέλευση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είχε σε πολύ γενικές γραμμές καθήκοντα συμβουλευτικά, υπέβαλε δηλαδή τη γνώμη της κατά τη διαδικασία έκδοσης ορισμένων πράξεων του Συμβουλίου και ήταν από την αρχή σε θέση να ελέγχει την Επιτροπή και να την υποβάλει σε διαδικασία πρότασης δυσπιστίας.[24]

Η μεγάλη πρόοδος των Κοινοτήτων και η ταυτόχρονη αμφισβήτηση της δημοκρατικής τους νομιμοποίησης οδήγησε από τη δεκαετία του ’70 σε σταδιακή και θεαματική βελτίωση της θέσης του. Με την πάροδο των ετών αποκτούσε όλο και μεγαλύτερες εξουσίες μέσω των διαδοχικών τροποποιήσεων των ευρωπαϊκών συνθηκών οι οποίες αύξαναν όλο και περισσότερο το κύρος του μόνου άμεσα εκλεγμένου θεσμικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.[25] Συγκεκριμένα ορόσημο αποτέλεσε η χρονολογία 1979 κατά την οποία έλαβε χώρα η πρώτη, άμεση εκλογή του οργάνου απευθείας από τα εκλογικά σώματα των κρατών μελών. Έκτοτε αρχίζει η συνεχής από πλευράς του προσπάθεια για θεσμική αναβάθμιση του. Όλες οι αναθεωρήσεις των Συνθηκών από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ) και στο εξής

[24] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 341.
[25] ‘Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο-Το Κοινοβούλιο’ < http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.

συνέβαλαν χωριστά η κάθε μια στη μετατροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε ένα από τα δύο νομοθετικά όργανα της Ένωσης.[26]

Σήμερα ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι ο Μάρτιν Σουλτς και η επίσημη έδρα του βρίσκεται στο Στρασβούργο (Γαλλία) αν και το συγκεκριμένο θεσμικό όργανο έχει τρεις έδρες εργασίας: το Στρασβούργο, τις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο. Οι κύριες σύνοδοί του, γνωστές και ως «συνοδοί ολομέλειας» γίνονται στο Στρασβούργο 12 φορές το χρόνο. Πρόσθετες σύνοδοι της ολομέλειας γίνονται στις Βρυξέλλες όπου επίσης τελούνται και οι συνεδριάσεις των επιτροπών.[27]

Σύνθεση και Οργάνωση:

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη αντικατέστησε και τυπικά τον όρο «Συνέλευση», όρος ο οποίος χρησιμοποιούνταν αρχικά από τις τρεις κοινοτικές Συνθήκες με τον όρο «Κοινοβούλιο». Και σήμερα συγκαταλέγεται ως πρώτο μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης με την ονομασία «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο».

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαρτίζεται σύμφωνα με το άρθ. 14 παρ. 2 ΣυνθΕΕ «*από αντιπροσώπους των πολιτών της Ένωσης*». Με τη συγκεκριμένη διατύπωση επιχειρείται ένα περαιτέρω βήμα άμεσης δημοκρατικής νομιμοποίησης του οργάνου, αφού αυτή πια επιχειρείται άμεσα από τους πολίτες της Ένωσης και όχι «*από τους λαούς των κρατών που έχουν συνενωθεί στην Κοινότητα*», όπως όριζε το πρώην άρθ. 189 ΣυνθΕΚ.[28] Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία από τους πολίτες της Ένωσης για να εκπροσωπούν τα συμφέροντά τους. Οι εκλογές γίνονται κάθε 5 χρόνια και δικαίωμα ψήφου έχουν όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες άνω των 18 ετών (16 στην Αυστρία)-380 εκατομμύρια περίπου.

Το Κοινοβούλιο έχει 751 βουλευτές από όλα τα 28 κράτη μέλη. Ο αριθμός των ευρωβουλευτών για κάθε χώρα είναι ανάλογος του πληθυσμού της, αλλά ισχύει η αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας, δηλαδή, καμία χώρα δεν μπορεί να έχει λιγότερους από 6 ή περισσότερους από 96 βουλευτές, ενώ ο συνολικός αριθμός τους δεν μπορεί να υπερβαίνει

[26] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 341.
[27] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 9.
[28] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 186-187.

τους 751 (750 συν τον πρόεδρο) και συγκροτούν ομάδες με βάση την πολιτική τους τοποθέτηση, και όχι την εθνικότητά τους.[29]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Το άρθρο 14 Ι ΣΛΕΕ καταγράφει τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όπως ισχύουν σήμερα μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων πρώτη κατονομάζεται η ιδιότητα του νομοθέτη, η οποία αποδίδεται στο θεσμικό όργανο «από κοινού με τον Συμβούλιο». Επίσης από κοινού αναλαμβάνουν καθήκοντα στον τομέα του προϋπολογισμού (δημοσιονομικά). Η ίδια διάταξη του αποδίδει παράλληλα καθήκοντα πολιτικού ελέγχου, συμβουλευτικά καθώς και την επιλογή του Προέδρου της Επιτροπής.[30] Αναλυτικότερα οι αρμοδιότητές του διακρίνονται σε:

Νομοθετικές:

Μετά την ΕΕΠ η οποία ενίσχυσε τις νομοθετικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου με τη θέσπιση της διαδικασίας συνεργασίας και την καθιέρωση της «διπλής ανάγνωσης», των νομοθετικών προτάσεων εκ μέρους του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Συνθήκη του Μάαστριχτ διεύρυνε τις νομοθετικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου ιδίως με την καθιέρωση της διαδικασίας της συναπόφασης. Ήδη οι διαδικασίες της συνεργασίας και της συναπόφασης μετονομάζονται με τη συνθήκη της Λισαβόνας σε «ειδική νομοθετική διαδικασία» και σε «συνήθη νομοθετική διαδικασία».

Η νομοθετική εξουσία (έκδοση Κανονισμών, Οδηγιών κλπ.) ασκείται πλέον κατά κανόνα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο και σε ειδικές περιπτώσεις μόνο από τον Συμβούλιο. Με αυτόν τον τρόπο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθίσταται συννομοθέτης της Ένωσης.[31] Κανόνα αποτελεί επίσης η «συνήθης νομοθετική διαδικασία» ενώ η «ειδική νομοθετική διαδικασία» την εξαίρεση. Με βάση την συνήθη νομοθετική διαδικασία θεσπίζονται πλέον όλες οι κρίσιμες νομοθετικές πράξεις που αφορούν τομείς όπως η εσωτερική αγορά, η οικονομική πολιτική κλπ. Σε όσες περιπτώσεις όμως ισχύει η συνήθης

[29] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 9.
[30] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 349.
[31] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 190.

νομοθετική διαδικασία το Κοινοβούλιο αποκτά δυνατότητα άμεσης και ισότιμης συμμετοχής με το Συμβούλιο στην έκδοση της νομοθετικής πράξης.

Πέρα από τις δύο παραπάνω διαδικασίες, παραμένει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και η διαδικασία διαβούλευσης (που δεν είναι κατά βάση νομοθετική αλλά συμβουλευτική) ως τρίτη μορφή συμμετοχής του Κοινοβουλίου στην έκδοση ενωσιακών πράξεων όπου απλά εκφέρει τη γνώμη του η οποία όμως δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για το αποφασίζον Συμβούλιο.[32]

Ελεγκτικές:

Το Κοινοβούλιο ασκεί δημοκρατικό έλεγχο στα άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα με διάφορους τρόπους. Πρώτον, πριν διοριστεί νέα Επιτροπή, το Κοινοβούλιο καλεί σε ακρόαση όλα τα προτεινόμενα νέα μέλη και τον πρόεδρο της Επιτροπής (τους οποίους ορίζουν τα κράτη μέλη). Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής δεν μπορούν να διοριστούν χωρίς την έγκριση του Κοινοβουλίου.

Επιπλέον, η Επιτροπή λογοδοτεί πολιτικά στο Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να κάνει δεκτή «πρόταση δυσπιστίας» με την οποία να ζητείται η συλλογική παραίτησή της. Γενικότερα, το Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο εξετάζοντας τακτικά τις εκθέσεις που του διαβιβάζει η Επιτροπή και υποβάλλει προφορικές και γραπτές ερωτήσεις.[33] Τα μέλη της Επιτροπής συμμετέχουν στις συνόδους της ολομέλειας του Κοινοβουλίου και στις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών.

Ομοίως, το Κοινοβούλιο διατηρεί τακτικό διάλογο με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τη νομισματική πολιτική. Το Κοινοβούλιο παρακολουθεί επίσης τις εργασίες του Συμβουλίου.[34] Οι ευρωβουλευτές υποβάλλουν τακτικά προφορικές και γραπτές ερωτήσεις στο Συμβούλιο, ενώ η Προεδρία του Συμβουλίου παρευρίσκεται στις συνόδους της ολομέλειας και συμμετέχει σε σημαντικές συζητήσεις. Για ορισμένους τομείς πολιτικής, που περιλαμβάνουν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το Συμβούλιο είναι το μόνο όργανο που έχει αρμοδιότητα για τη λήψη αποφάσεων. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο συνεργάζεται στενά με το Συμβούλιο σε αυτούς τους τομείς.

---

[32] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 190-191.
[33] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 10.
[34] Ibid at 10-11.

Το Κοινοβούλιο μπορεί, επίσης, να ασκεί δημοκρατικό έλεγχο μέσω της εξέτασης αναφορών που του υποβάλλουν πολίτες και της σύστασης προσωρινών εξεταστικών επιτροπών. Τέλος, το Κοινοβούλιο συμβάλλει σε όλες τις συνόδους κορυφής της Ένωσης (και τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου). Κατά την έναρξη κάθε συνόδου κορυφής, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου καλείται να διατυπώσει τις απόψεις και τις ανησυχίες του Κοινοβουλίου για επίκαιρα ζητήματα και για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.[35]

Δημοσιονομικές:

Η εμπλοκή του Κοινοβουλίου στην πολύπλοκη διαδικασία της κατάρτισης του κοινοτικού προϋπολογισμού αποτέλεσε την πρώτη ευκαιρία αναβάθμισης του οργάνου και ανάγεται στη δεκαετία του 1970. Την εποχή εκείνη καταρτίστηκαν μεταξύ των κρατών μελών των Κοινοτήτων οι δύο λεγόμενες «δημοσιονομικές συνθήκες» (1970 και 1975), με τις οποίες αντικαταστάθηκε το μέχρι τότε ισχύον σύστημα χρηματοδότησης βάσει εισφορών των κρατών από το σύστημα των «ιδίων πόρων» των Κοινοτήτων (άρθρο 311ΣΛΕΕ). Τα κείμενα των δύο αυτών συνθηκών που συνιστούσαν μέρος του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου είχαν διπλή σημασία: αφενός εξασφάλιζαν την οικονομική ανεξαρτησία των τριών (τότε) διεθνών οργανισμών, γεγονός αποφασιστικής σπουδαιότητας, αφετέρου καθιέρωναν την ανάμειξη του Κοινοβουλίου στα δημοσιονομικά θέματα.[36]

Σήμερα η ψήφιση του ετήσιου προϋπολογισμού της Ένωσης γίνεται από κοινού, από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.[37] Το Κοινοβούλιο, σε δύο διαδοχικές αναγνώσεις, συζητά τον προϋπολογισμό ο οποίος δεν θεωρείται ότι έχει τελικά εγκριθεί πριν υπογραφεί από τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου. Η επιτροπή ελέγχου του προϋπολογισμού του Κοινοβουλίου (COCOBU) παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού και κάθε χρόνο το Κοινοβούλιο αποφασίζει αν θα εγκρίνει την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγουμένου οικονομικού έτους από την Επιτροπή. Αυτή η διαδικασία έγκρισης είναι γνωστή με τον τεχνικό όρο «χορήγηση απαλλαγής».[38]

---

[35] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 11.
[36] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 358-359.
[37] J Steiner & L Woods, *EU Law,* (10th edn, Oxford University Press 2009) 26.
[38] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 11.

Τρόπος Λειτουργίας:

Ο τρόπος λειτουργίας του Κοινοβουλίου διέπεται κυρίως από τον Κανονισμό του. Ο τελευταίος ψηφίζεται σύμφωνα με το άρθρο 232 ΣΛΕΕ από το ίδιο, με την πλειοψηφία των μελών του και χωρίς την ανάγκη έγκρισης από άλλο θεσμικό όργανο. Το Κοινοβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρο του, του οποίου η θητεία διαρκεί 2,5 έτη, δηλαδή το ήμισυ της νομοθετικής περιόδου, αλλά μπορεί να ανανεωθεί. Τον Πρόεδρο επικουρούν 14 Αντιπρόεδροι. Η διάσκεψη των Προέδρων συγκροτείται από τον Πρόεδρο του θεσμικού οργάνου και τους προέδρους των πολιτικών ομάδων και φροντίζει για το διάγραμμα των εργασιών του Κοινοβουλίου, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη του κλπ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέρχεται τόσο σε ολομέλεια όσο και σε επιμέρους μόνιμες επιτροπές οι οποίες και αναλαμβάνουν το κύριο έργο του. Οι σύνοδοι της ολομέλειας, μια ανά μήνα, λαμβάνουν χώρο στο Στρασβούργο που είναι η έδρα του οργάνου, και διεξάγονται πάντα βάσει του υλικού που έχει προετοιμασθεί στους κόλπους των επιτροπών. Οι μόνιμες επιτροπές συνεδριάζουν στις Βρυξέλλες. Το Κοινοβούλιο βρίσκεται διαρκώς σε σύνοδο, γεγονός που σημαίνει ότι ισχύουν διαρκώς τα προνόμια και οι ασυλίες των Ευρωβουλευτών.[39] Πιο συγκεκριμένα οι εργασίες του Κοινοβουλίου διαιρούνται σε δύο κύρια στάδια τα οποία είναι τα εξής:

- Προετοιμασία της συνόδου ολομέλειας: πραγματοποιείται από τους βουλευτές στις διάφορες κοινοβουλευτικές επιτροπές που ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας της Ένωσης. Για παράδειγμα, η επιτροπή ECON για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις ή η επιτροπή ΙΝΤΑ για το διεθνές εμπόριο. Τα προς εξέταση θέματα συζητιούνται και από τις πολιτικές ομάδες.[40]
- Η σύνοδος της ολομέλειας: οι σύνοδοι της ολομέλειας, στις οποίες παρευρίσκονται όλοι οι βουλευτές, πραγματοποιούνται συνήθως στο Στρασβούργο (μία εβδομάδα κάθε μήνα) και μερικές φορές πραγματοποιούνται πρόσθετες σύνοδοι στις Βρυξέλλες.

[39] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 348.

[40] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 11.

> Στις συνόδους αυτές, το Κοινοβούλιο εξετάζει την προτεινόμενη νομοθεσία και θέτει σε ψηφοφορία τροπολογίες, πριν καταλήξει σε απόφαση για το συνολικό κείμενο. Στην ημερήσια διάταξη μπορεί να περιλαμβάνονται «ανακοινώσεις» του Συμβουλίου ή της Επιτροπής και/ή ερωτήσεις σχετικά με τα όσα συμβαίνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στον υπόλοιπο κόσμο.[41]

Κατά κανόνα, το Κοινοβούλιο μπορεί να λάβει αποφάσεις μόνον όταν τουλάχιστον το ένα τρίτο των βουλευτών είναι παρόντες κατά την ψηφοφορία. Κανονικά, λαμβάνει τις αποφάσεις του με την πλειοψηφία των ψηφισάντων. Σε ειδικές περιπτώσεις, μια απόφαση απαιτεί η πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών να ψηφίσει ευνοϊκά, για παράδειγμα όταν το Κοινοβούλιο εκλέγει τον πρόεδρο της Επιτροπής ή ψηφίζει κατά τη δεύτερη ανάγνωση μιας συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.[42]

[41] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 11.
[42] Ibid.

Κεφάλαιο 3: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Εισαγωγικά στοιχεία:

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποτελεί το ύπατο όργανο του συνολικού θεσμού της ΕΕ. Τυπικά είναι όργανο που θεσπίζεται αποκλειστικά με βάση κανόνες του ενωσιακού δικαίου, πληροί εντούτοις πράγματι ρόλο επιτελικό στο πλαίσιο ολόκληρου του δικαίου της Ένωσης, τόσο δηλαδή εντός της Συνθήκης για την ΕΕ, δηλαδή του ενωσιακού δικαίου, όσο και εντός των συνθηκών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δηλαδή του κοινοτικού δικαίου.

Το συγκεκριμένο όργανο αποτελεί θεσμική εξέλιξη των Διασκέψεων Κορυφής, όταν αυτές έχασαν στη Διάσκεψη των Παρισίων της 9/10 Δεκεμβρίου 1974, τον περιστασιακό χαρακτήρα που αρχικά διέθεταν και προσδιορίστηκαν πλέον ρητά ως «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο». Ο ρόλος του διαμορφώθηκε σταδιακά (Λονδίνου 1977 και Στουτγάρδης 1983) και θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά στο πρωτογενές δίκαιο με το άρθρο 2 της ΕΕΠ του 1986. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ιδρυόταν ως όργανο της παρακοινοτικής πολιτικής συνεργασίας (ΕΠΣ) αλλά ταυτόχρονα και στο βαθμό που επιλαμβανόταν κοινοτικών θεμάτων, λειτουργούσε και ως Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.[43]

Μετά λοιπόν τις αλλαγές που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας, περιλαμβάνεται βάση του άρθρου 13 παρ.1 ΣΕΕ, ανάμεσα στα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Εκπροσωπεί τα κράτη μέλη της Ένωσης και όπως προαναφέρθηκε ιδρύθηκε επίσημα με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, δυνάμει του άρθρου 2 αυτής, ενώ μέχρι το 1987 συνεδρίαζε ατύπως με την ονομασία «Συμβούλιο Κορυφής» ή «Συμβούλιο Αρχηγών».[44] Σήμερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εδρεύει στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) και πρόεδρος του είναι ο Ντόναλντ Τουσκ.[45]

---

[43] Ν Σκανδάμης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο-Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ Ν ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2003) 37-38.

[44] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 157.

[45] Ν Foster, *EU Law Directions,* (2nd edn, Oxford University Press 2010) 53.

Σύνθεση και Οργάνωση:

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον πρόεδρό του, τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών και από τον Πρόεδρο της Επιτροπής.[46] Στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συμμετέχει, χωρίς να είναι μέλος του οργάνου, και ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Εάν η Ημερήσια Διάταξη το επιβάλει, τότε -ύστερα από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου- κάθε μέλος του μπορεί να επικουρείται από έναν υπουργό και ο πρόεδρος της Επιτροπής από ένα μέλος της Επιτροπής.

Διαφοροποίηση της Συνθήκης της Λισαβόνας αποτελεί αναμφισβήτητα η πρόβλεψη μόνιμου προέδρου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αντί της ανά εξάμηνο εναλλασσόμενης Προεδρίας που ίσχυε μέχρι τότε.[47] Η εισαγωγή του θεσμού της μόνιμης προεδρίας κρίθηκε σκόπιμη για τον καλύτερο μακροχρόνιο σχεδιασμό των πολιτικών, την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Ένωσης, όπως επίσης και την χωρίς εμπόδια και φραγμούς συνέχεια των δράσεων κι των πολιτικών που αποφασίζονται.[48]

Ο πρόεδρος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για 2,5 χρόνια, θητεία που μπορεί να ανανεωθεί μόνο μια φορά. Η θητεία του προέδρου είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση εθνικού αξιώματος, ενώ σε περίπτωση κωλύματος ή σοβαρού παραπτώματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να τερματίσει τη θητεία του.[49] Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προεδρεύει και διευθύνει τις εργασίες του οργάνου, φροντίζει για την προετοιμασία και την συνέχιση των εργασιών του σε συνεργασία με τον πρόεδρο της Επιτροπής, επιδιώκει να διευκολύνει τη συνοχή και τη συναίνεση στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, και παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση μετά από κάθε σύνοδο του οργάνου. Στις αρμοδιότητες του προέδρου εμπίπτει και η «εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης» σε θέματα που άπτονται της κοινής εξωτερικής πολιτικής και

[46] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 154.
[47] Ibid.
[48] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 154
[49] Ibid at 154.

πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), με την επιφύλαξη πάντως των αρμοδιοτήτων του ύπατου εκπρόσωπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.[50]

Αξίζει φυσικά να αναφερθεί ότι ο ρόλος του προέδρου και γενικά η όλη του προσωπικότητα μπορεί να αποδειχθεί ως ένας από τους πιο κρίσιμους παράγοντες όσον αφορά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η ικανότητά του να διαμεσολαβεί, να συνθέτει αντιτιθέμενες απόψεις και να υποβάλλει ευρηματικές προτάσεις, αποτελεί τη βασική προϋπόθεση, για την επιτυχή επιτέλεση του έργου του. Σε κάθε περίπτωση πάντως , στον τομέα της ΚΕΠΠΑ και ιδίως λόγω των εκτεταμένων αρμοδιοτήτων του υπάτου εκπροσώπου της Ένωσης, ο ρόλος του προέδρου είναι αρκετά περιορισμένος και ενδεχομένως να δημιουργήσει στην πράξη και περιπλοκές, ιδίως εάν έχει να συνεργάζεται με ένα δυναμικό ύπατο εκπρόσωπο.[51]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Στην ουσία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το ανώτατο πολιτικά όργανο την Ένωσης[52] αφού σύμφωνα και με τη διατύπωση του Άρθρου 15 παρ. 1 ΣυνθΕΕ, «*παρέχει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες*».[53] Επομένως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει αρμοδιότητες γενικού, επιτελικού και συντονιστικού χαρακτήρα. Εξετάζει την υπάρχουσα κάθε φορά κατάσταση των θεμάτων της Ένωσης και λαμβάνει τα μέτρα εκείνα, τα οποία θα συμβάλουν στην περαιτέρω προώθηση και ανάπτυξη των πολιτικών και των στόχων που έχουν τεθεί από τις Συνθήκες.

Παράλληλα καθορίζει τους γενικούς προσανατολισμούς της πολιτικής της Ένωσης στον εσωτερικό και διεθνή χώρο. Έπειτα, βασιζόμενα στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τα αρμόδια όργανα λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα και προσαρμόζουν τη δράση τους, ούτως ώστε να υλοποιηθούν οι επιλογές του.[54] Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι το

[50] Ibid at 154-155.
[51] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 155.
[52] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 159.
[53] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 155.
[54] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 159.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει νομοθετική εξουσία. Οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων δεν υιοθετούν δεσμευτικές πράξεις, οι οποίες δεσμεύουν τυπικά τα κράτη μέλη. Οι διαβουλεύσεις τους καταλήγουν στη δημοσίευση κοινών δηλώσεων που περιλαμβάνουν κατευθύνσεις και γενικές οδηγίες για μελλοντικές ενέργειες της Ένωσης. Αυτές οι δηλώσεις έχουν αναμφισβήτητη πολιτική αξία, αλλά όχι και νομικά δεσμευτική δύναμη. Παρέχουν την απαραίτητη πολιτική ώθηση στις κοινές πολιτικές, αλλά αυτές δημιουργούνται με ευρωπαϊκές νομικές πράξεις που λαμβάνονται με τη διαδικασία που προβλέπουν οι Συνθήκες.[55] Είναι επομένως απολύτως κατανοητό ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει την εξουσιοδότηση να ασκεί νομοθετική εξουσία καθότι αυτή ασκείται από τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα, πάντοτε όμως εντός του πλαισίου που χαράκτηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Παρ' όλα ταύτα όμως, και ως εξαίρεση του κανόνα αυτού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διαθέτει με βάση τις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 48 της ΣυνθΕΕ μια κρίσιμη, νομοθετικής υφής αρμοδιότητα.[56] Πιο συγκεκριμένα κατά την παρ. 6 του άρθρου 48 της ΣυνθΕΕ «*η Κυβέρνηση εκάστου κράτους μέλους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχέδια για την ολική ή μερική αναθεώρηση των διατάξεων του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να εκδώσει απόφαση η οποία τροποποιεί εν όλω ή εν μέρει, τις διατάξεις του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή καθώς και με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε περίπτωση τροποποιήσεων θεσμικής φύσης στο νομισματικό τομέα. Η απόφαση αυτή τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή της από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους νομισματικούς κανόνες τους*».[57]

Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και τα άρθρα 48 παρ. 2, 82 παρ. 3 και 83 παρ. 3 ΣΛΕΕ τα οποία με τη σειρά τους αναγνωρίζουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μια μορφή νομοθετικής αρμοδιότητας. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά και για τους εκεί μνημονευόμενους τομείς (σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, σύστημα ποινικής δικαιοσύνης) εφόσον ένα κράτος μέλος εκτιμά ότι κάποιο σχέδιο Οδηγίας θίγει θεμελιώδεις πτυχές του συστήματός του, μπορεί να ζητήσει να υποβληθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο και καλείται να συζητήσει

[55] Ν Μούσης, *Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική,* (13η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 2011) 43.
[56] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 156.
[57] Ibid.

το θέμα προς επίτευξη συναίνεσης.[58] Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να διαπιστώνει κατά το άρθρο 7 παρ. 2 ΣυνθΕΕ την ύπαρξη σοβαρής και συνεχούς παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών επί των οποίων βασίζεται και λειτουργεί η Ένωση (άρθρο 2 ΣυνθΕΕ).[59]

Τέλος σημαντικός είναι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στον ορισμό των προσώπων σε άλλα ενωσιακά όργανα όπως π.χ. η πρότασή του για τον υποψήφιο πρόεδρο της Επιτροπής (άρθρο 17 παρ. 7 ΣυνθΕΕ), ο διορισμός σε συμφωνία με τον πρόεδρο της Επιτροπής του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης σε θέματα ΚΕΠΠΑ (άρθρο 18 παρ. 1 ΣυνθΕΕ), όπως επίσης η εκλογή και ο διορισμός του διοικητή, του υποδιοικητή και των μελών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (άρθρο 283 παρ. 2 ΣυνθΛΕΕ).[60] Αυτές οι νέες αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επέβαλαν την εισαγωγή μιας διάταξης στο άρθρο 263 εδ. α ΣυνθΛΕΕ κατά την οποία το Δικαστήριο της ΕΕ ελέγχει μεταξύ άλλων και τις πράξεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου «που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων». Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται περαιτέρω η δικαστική προστασία του πολίτη στη Ένωση και καλύπτεται ένα κενό στο όνομα της έννομης προστασίας.[61]

Τρόπος Λειτουργίας:

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου οι αποφάσεις του λαμβάνονται με συναίνεση. Ο τρόπος αυτός πρέπει να αντιδιαστέλλεται από την ομοφωνία, στη οποία απαιτείται η θετική ψήφος όλων των μελών του οργάνου. Συνεπώς, μια απόφαση λαμβάνεται με συναίνεση, όταν δεν υπάρχουν ρητές αντίθετοι ψήφοι, πράγμα που σημαίνει ότι για τη λήψη μιας απόφασης δεν διεξάγεται ψηφοφορία.[62] Στην όλη όμως λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προβλέπεται και η λήψη μιας απόφασης ύστερα από ψηφοφορία, οπότε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ο πρόεδρος της Επιτροπής δε συμμετέχουν, ενώ η αποχή μελών κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 235 ΣυνθΛΕΕ δεν εμποδίζει τη λήψη μιας απόφασης.

Ο κανόνας της ομοφωνίας διασπάται στις περιπτώσεις εκείνες που από την ίδια τη συνθήκη προβλέπεται η λήψη μιας απόφασης με ειδική πλειοψηφία, όπως π.χ. όταν το

[58] Ibid.
[59] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 156.
[60] Ibid
[61] Ibid at 156-157.
[62] Ibid at 157.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει την υπόδειξη υποψηφίου προέδρου της Επιτροπής (άρθρο 17 παρ.7 ΣυνθΕΕ), το διορισμό του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (άρθρο 18 παρ. 1 ΣυνθΕΕ), όπως επίσης τον κατάλογο των συνθέσεων του Συμβουλίου και της προεδρίας τους. Τέλος και η απλή ψηφοφορία δεν είναι άγνωστη κατά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.[63]

Σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ. 3 ΣυνθΕΕ (αναθεώρηση των Συνθηκών), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει διαδικαστικά θέματα με απλή ψηφοφορία, όπως επίσης και στη παρ. 3 του άρθρου 235 ΣυνθΛΕΕ κατά την κατάρτιση του εσωτερικού κανονισμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του δύο φορές ανά εξάμηνο. Βεβαίως όταν το καλούν οι περιστάσεις δύνανται να συγκληθούν και έκτακτες σύνοδοι.[64]

Η μέχρι τώρα πορεία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου καταδεικνύει ότι είναι η δύναμη που ωθεί στη λήψη σημαντικών για την πορεία του ενοποιητικού εγχειρήματος αποφάσεων. Ως αρνητική εξέλιξη όμως θα πρέπει να σημειωθεί η τάση να παραπέμπονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όλο και περισσότερα θέματα προς οριστική έγκριση, τα οποία θα μπορούσαν να αποφασιστούν σε κατώτερο επίπεδο, αναγκάζοντας το όργανο αυτό, να λειτουργεί πολλές φορές ως διαιτητής.

Σε κάθε περίπτωση η πρακτική αυτή επιβεβαιώνει τον καταλυτικό ρόλο που συνεχίζουν να διαδραματίζουν τα κράτη μέλη ως «κύριοι» των Συνθηκών, αλλά και τον κίνδυνο ανατροπής των ισορροπιών μεταξύ των ενωσιακών οργάνων που καθιερώνουν οι Συνθήκες, με μεταφορά του κέντρου βάρους σε ένα πολιτικό όργανο διακυβερνητικού χαρακτήρα. Ο κίνδυνος δημιουργίας ενός «διευθυντηρίου» δεν είναι ανύπαρκτος, αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξακολουθεί να επεκτείνει την ενασχόλησή του με θέματα δευτερευούσης σημασίας ή με θέματα για τα οποία πρωτίστως αποτελούν αντικείμενο άλλων οργάνων.[65]

Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι οι καινοτομίες της Συνθήκης της Λισαβόνας προκαλούν δυνατές αμφιβολίες αναφορικά με το βαθμό συνεισφοράς τους για την προώθηση της αποτελεσματικότητας στην όλη δράση της Ένωσης. Μεγάλο προβληματισμό «γεννά» και η μη ξεκάθαρη διάκριση ανάμεσα στις αρμοδιότητες του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του ύπατου εκπροσώπου σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και της ανά εξάμηνο εναλλασσόμενης προεδρίας του Συμβουλίου, αλλά και η πολιτική συνύπαρξη των προέδρων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Επιτροπής. Η

[63] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 157.
[64] Ibid.
[65] Ibid at 157-158.

ασαφής ρύθμιση και η έλλειψη συστηματικότητας ενδέχεται στο μέλλον να δημιουργήσουν προβλήματα.[66]

Κεφάλαιο 4: Το Συμβούλιο (Συμβούλιο Υπουργών)

Εισαγωγικά στοιχεία:

Το Συμβούλιο, ονομαζόμενο και «Συμβούλιο Υπουργών», υπήρξε ανέκαθεν το ισχυρότερο όργανο των δύο νέων Κοινοτήτων, της ΕΟΚ/ΕΚ και της ΕΚΑΕ, τόσο λόγω της σύνθεσης του όσο και επειδή ήταν ο κύριος φορέας της νομοθετικής εξουσίας. Τα πρόσωπα που συγκροτούν το Συμβούλιο λειτουργούν υπό διπλή ιδιότητα: είναι αφενός υπουργοί στη χώρα τους και αφετέρου, ως μέλη του Συμβουλίου, απαρτίζουν ένα υπερεθνικού χαρακτήρα όργανο, διαφορετικό από οποιοδήποτε αντίστοιχο εθνικό.

Η πρωτοκαθεδρία του Συμβουλίου μεταξύ των θεσμικών οργάνων, οφείλεται ακριβώς στο γεγονός ότι αποτελεί το όργανο εκπροσώπησης των εθνικών συμφερόντων των κρατών μελών. Αυτός είναι ίσως ο κύριος λόγος για τον οποίο το Συμβούλιο έχει υποστεί ως θεσμικό όργανο μόνο περιορισμένες αλλαγές, παρά τις συνεχεία αναθεωρήσεις των Συνθηκών, σε αντίθεση προς άλλα θεσμικά όργανα, κυρίως το Κοινοβούλιο αλλά και την Επιτροπή.[67] Ο αποφασιστικός ρόλος του Συμβουλίου διατηρείται μέχρι σήμερα, έχει δε ενταθεί στο χώρο των δύο διακυβερνητικών πυλώνων, για όσο χρονικό διάστημα ίσχυσε το σύστημα πυλώνων.

Οι συνεχείς αναθεωρήσεις των ιδρυτικών Συνθηκών, έχουν μετριάσει βέβαια κατά πολύ την μονοκρατορία του στον τομέα της νομοθετικής παραγωγής, καθιερώνοντας σταδιακά, έναν σχεδόν ισάξιο ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ακόμη και μετά τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη πάντως, το Συμβούλιο διατηρεί σε ορισμένους τομείς, αυξημένες εξουσίες με τρόπο που απηχεί ιδιορρυθμίες της παλαιότερης κατάτμησής του ενωσιακού δικαίου σε πυλώνες. Το Συμβούλιο εδρεύει στις Βρυξέλλες, παρ' όλα ταύτα, τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο πραγματοποιεί τις Συνόδους του στο Λουξεμβούργο. Η σύνθεση και οι βασικοί κανόνες λειτουργίας του οργάνου διέπονται από το άρθρο 16 ΣΕΕ/Λ καθώς και από τα άρθρα 237243 ΣΛΕΕ.[68]

---

[66] Ibid at 158.
[67] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 377.
[68] Ibid at 377-378.

Σύνθεση και Οργάνωση:

Το Συμβούλιο σύμφωνα με την παράγραφο 2 άρθρο 16 ΣυνθΛΕΕ «*απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος έχει την εξουσία να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους το οποίο εκπροσωπεί και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου*». Κατά συνέπεια ο εθνικός αντιπρόσωπος πρέπει πρωτίστως να είναι σε επίπεδο υπουργού και δευτερευόντως πρέπει να είναι εξουσιοδοτημένος να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους που αντιπροσωπεύει.[69]

Το Συμβούλιο αποτελεί όργανο διακυβερνητικού χαρακτήρα, και εμφανίζει έναν προφανή διφυή χαρακτήρα. Από τη μια είναι ενωσιακό όργανο, υποκείμενο σε συγκεκριμένες ενωσιακές διαδικασίες, και από την άλλη, εκπρόσωπος των εθνικών κυβερνήσεων και κατ' επέκταση των εθνικών συμφερόντων. Εκφράζοντας τη νομική ισορροπία μεταξύ των κρατών μελών αποτελείται από τόσα μέλη όσα και τα κράτη μέλη ήτοι 28.[70]

Το Συμβούλιο συνεδριάζει υπό διαφορετικές συνθέσεις που επιτρέπουν την εξειδίκευση και την κατά τομείς αντιμετώπιση των διαφόρων θεμάτων. Επομένως στην περίπτωση που συζητούνται γεωργικά θέματα, στο Συμβούλιο μετέχουν οι υπουργοί γεωργίας των κρατών μελών, όταν συζητούνται θέματα κοινωνικών υπηρεσιών οι αντίστοιχοι αρμόδιοι υπουργοί κοινωνικών υπηρεσιών, θέματα οικονομίας και οικονομικών οι υπουργοί οικονομικών (το γνωστό ECOFIN) κοκ.[71] Υπάρχουν δέκα διαφορετικές συνθέσεις του Συμβουλίου οι οποίες είναι:

- Εξωτερικών
- Γενικές Υποθέσεις
- Οικονομικές και Χρηματοπιστωτικές Υποθέσεις
- Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις
- Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές
- Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία και Έρευνα)
- Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες και Ενέργεια

[69] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 159.
[70] Ibid at 159-160.
[71] Ibid at 160.

- Γεωργία και Αλιεία
- Περιβάλλον
- Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός[72]

Η Προεδρία του Συμβουλίου, πλην εκείνης του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων που ανήκει στον Ύπατο Εκπρόσωπο, ασκείται εναλλακτικά κάθε εξάμηνο, βάσει συστήματος ισότιμης εναλλαγής και σύμφωνα με τη σειρά που αποφασίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ήδη το συγκεκριμένο όργανο όρισε ότι η προεδρία του Συμβουλίου ασκείται από προκαθορισμένες ομάδες τριών κρατών μελών για διάστημα 8 μηνών. Οι ομάδες αυτές συγκροτούνται με ισότιμη εναλλαγή των κρατών μελών λαμβάνοντας υπόψη την πολυμορφία τους και τις γεωγραφικές ισορροπίες εντός της Ένωσης. Κάθε μέλος της ομάδας προεδρεύει εκ περιτροπής όλων των συνθέσεων του Συμβουλίου για εξάμηνη περίοδο, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων. Τα άλλα μέλη της ομάδας συντρέχουν την προεδρία σε όλες τις σφαίρες ευθύνης της βάσει κοινού προγράμματος ενώ μπορούν να αποφασίζουν και άλλες συνθέσεις μεταξύ τους. Έργο της προεδρίας είναι η σύγκληση του Συμβουλίου, η κατάρτιση της ημερήσιας διάταξης, η εκπροσώπηση του Συμβουλίου στο Κοινοβούλιο αλλά και έναντι τρίτων κρατών κ.λπ.[73]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Οι Συνθήκες της Ένωσης αναγνωρίζουν στο Συμβούλιο κυρίαρχη θέση εντός του μηχανισμού διοίκησης και λήψης αποφάσεων της ΕΕ σε σχέση με τα άλλα ενωσιακά όργανα. Τούτο προκύπτει αναμφίβολα από τις επί μέρους διατάξεις της Συνθήκης, σύμφωνα με τις οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις για τη λήψη ενωσιακών μέτρων απαιτείται απόφαση του Συμβουλίου. Πιο συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 16 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, το Συμβούλιο ασκεί, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθήκοντα δημοσιονομικά και νομοθετικά. Παράλληλα, ασκεί καθήκοντα χάραξης πολιτικών και συντονισμού σύμφωνα με τις

[72] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 14.
[73] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 160-161.

προϋποθέσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες.[74] Πιο λεπτομερώς οι αρμοδιότητές του έχουν να κάνουν με τα ακόλουθα:

Νομοθεσία:

Μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής νομοθεσίας εκδίδεται από κοινού από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Κατά κανόνα, το Συμβούλιο ενεργεί μόνον ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, και η Επιτροπή έχει κανονικά τη ευθύνη να εξασφαλίζει την ορθή εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από τη στιγμή της έκδοσής της.[75]

Συντονισμός των Πολιτικών των Κρατών Μελών (παράδειγμα οικονομική πολιτική):

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ συμμετέχουν στην οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ) παρ' όλο που δεν ανήκουν όλα στη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο της ΟΝΕ, η οικονομική πολιτική της ΕΕ βασίζεται στον στενό συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών. Ο συντονισμός αυτός εξασφαλίζεται από τους υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών που συνιστούν το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων «Ecofin».[76]

Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας:

Ο καθορισμός και η εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου, τα οποία αποφασίζουν ομόφωνα. Την εφαρμόζει ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας μαζί με τα κράτη μέλη, που συνέρχονται στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων.[77]

Σύναψη Διεθνών Συμφωνιών:

---

[74] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 163.
[75] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 15.
[76] Ibid.
[77] Ibid.

Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο συνάπτει (δηλαδή υπογράφει επισήμως) ορισμένες συμφωνίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Οι συμφωνίες αυτές μπορεί να καλύπτουν ευρείς τομείς, όπως το εμπόριο, η συνεργασία και η ανάπτυξη, ή να αφορούν ειδικά θέματα όπως η κλωστοϋφαντουργία, η αλιεία, οι επιστήμες και η τεχνολογία, οι μεταφορές κ.λπ. Οι συμφωνίες αυτές υπόκεινται στη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε τομείς όπου διαθέτει εξουσία συναπόφασης.[78]

Έγκριση του Προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Το Συμβούλιο εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εάν τα δύο όργανα δεν συμφωνήσουν, τότε ακολουθούνται οι διαδικασίες συνδιαλλαγής μέχρι να εγκριθεί ο προϋπολογισμός.[79]

Τρόπος Λειτουργίας και Διεξαγωγή Ψηφοφορίας:

Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της διαφάνειας κατά τη λήψη των αποφάσεων η Συνθήκη της Λισαβόνας προέβηκε σε μια αξιοσημείωτη καινοτομία: οι συνεδριάσεις του Συμβουλίου είναι πλέον δημόσιες όταν αυτό συσκέπτεται και αποφασίζει επί σχεδίου νομοθετικής πράξης. Ενίσχυση της διαφάνειας επιδιώκεται και με την αναγνώριση του δικαιώματος κάθε πολίτη της Ένωσης να έχει πρόσβαση στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων.

Το Συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του. Η αντιπροσώπευση μέλους είναι δυνατή. Σε περίπτωση ψηφοφορίας, κάθε μέλος του Συμβουλίου δύναται να αντιπροσωπεύσει ένα από τα λοιπά μέλη.[80] Στο συγκεκριμένο σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται με ψηφοφορία. Στις περισσότερες περιπτώσεις μια απόφαση απαιτεί ειδική πλειοψηφία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι Συνθήκες απαιτούν διαφορετική διαδικασία, π.χ. ομοφωνία στον τομέα της φορολογίας. Προκειμένου μια πρόταση να αποφασιστεί με ειδική πλειοψηφία, θα πρέπει να επιτευχθεί μια διπλή πλειοψηφία

[78] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 15.
[79] Ibid.
[80] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 163-164.

τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και πληθυσμού.[81] Οι θετικές ψήφοι πρέπει να προέρχονται από τουλάχιστον:

• το 55 % των κρατών μελών, δηλαδή 16 από τις 28 χώρες[82]

• τα κράτη μέλη που αντιπροσωπεύουν το 65 % του πληθυσμού της ΕΕ —αυτό σημαίνει περίπου 329 εκατ. ευρώ από τον πληθυσμό των 506 περίπου εκατ. ευρώ.[83]

Επιπλέον, για να αποτραπεί η λήψη απόφασης, πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τέσσερις χώρες που ψήφισαν κατά, που να αντιπροσωπεύουν πάνω από το 35 % του πληθυσμού. Οι εν λόγω κανόνες σημαίνουν ότι όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το Συμβούλιο απολαμβάνουν ευρείας υποστήριξης σε ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά επίσης ότι μικρές μειονότητες δεν μπορούν να εμποδίσουν την λήψη απόφασης. Πριν από τον Νοέμβριο του 2014, χρησιμοποιούνταν διαφορετικό σύστημα σύμφωνα με το οποίο κάθε χώρα διέθετε έναν ορισμένο αριθμό ψήφων.[84]

Γενική Γραμματεία και COREPER:

Θα ήταν παράληψη να μην τονιστεί ότι το Συμβούλιο επικουρείται από μια Γενική Γραμματεία, αποτελούμενη από «Ευρωκράτες» όλων των εθνικοτήτων της Ένωσης, διάφορους από εκείνους της Επιτροπής, αλλά οργανωμένους κατά παρόμοιο τρόπο. Το Συμβούλιο επικουρείται επίσης από πολυάριθμες ομάδες εργασίας εθνικών εμπειρογνωμόνων, οι οποίες επεξεργάζονται τις προτάσεις της Επιτροπής και κάνουν έκθεση στην Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών, στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς, γνωστή ως COREPER, η οποία έχει ως έργο την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου, και την εκτέλεση των εντολών που της ανατίθενται από το Συμβούλιο.

Το COREPER συνεδριάζει κάθε εβδομάδα σε δύο τμήματα (COREPER I), αποτελείται από τους Αναπληρωτές Μόνιμους Αντιπροσώπους και το οποίο εξετάζει τα πιο τεχνικά θέματα, και το δεύτερο τμήμα (COREPER II), το οποίο αποτελείται από τους ίδιους πρέσβεις

[81] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 16.
[82] Ibid.
[83] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 16.
[84] Ibid.

και που εξετάζει τα πιο πολιτικά θέματα.[85] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις των εθνικών εμπειρογνωμόνων, του COREPER και του ίδιου του Συμβουλίου για να εξηγεί τις θέσεις της και να βοηθάει την προεδρία να επιτύχει συμφωνία επί των προτάσεων της. Μετά την εξέταση ενός θέματος το COREPER είτε κάνει έκθεση στο Συμβούλιο προτείνοντας το έδαφος για τις διαβουλεύσεις του, επισημαίνοντας τα πολιτικά σημεία τα οποία χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, είτε, εάν επήλθε ομόφωνη συμφωνία μεταξύ όλων των Μόνιμων Αντιπροσώπων και του Εκπρόσωπου της Επιτροπής, συνιστά στο Συμβούλιο να υιοθετήσει το κείμενο σαν «σημείο Α», δηλαδή χωρίς συζήτηση. Και στις δύο περιπτώσεις οι εργασίες του Συμβουλίου διευκολύνονται πολύ χάρη στην παρέμβαση του COREPER, το οποίο είναι επομένως ένα χρήσιμο τεχνοκρατικό όργανο.[86]

[85] Ν Μούσης, *Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική,* (13η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 2011) 53.
[86] Ν Μούσης, *Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική,* (13η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 2011) 53-54.

Κεφάλαιο 5: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

Εισαγωγικά στοιχεία:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως ονομάζεται πλέον επίσημα η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, είναι το κατ' εξοχήν υπερεθνικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εύλογα χαρακτηρίζεται ως ανεξάρτητο τεχνοκρατικό όργανο της Ένωσης, αφού συνιστά ένα συλλογικό σώμα, ανεξάρτητο από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, που προάγει το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον και μάλιστα χωρίς να λαμβάνει υπόψη[87] τα κατ' ιδίαν συμφέροντα και τις κατ' ιδίαν επιδιώξεις των εθνικών κυβερνήσεων.

Ιστορικά, η Επιτροπή αποτελούσε το πιο ιδιότυπο κοινοτικό όργανο. Ενώ τα άλλα όργανα, παρά τις σημαντικές διαφορές αρμοδιοτήτων, είχαν μια ορισμένη αντιστοιχία στα πλαίσια του εσωτερικού ή του διεθνούς δικαίου, η Επιτροπή αποτελεί όργανο εντελώς πρωτότυπο. Η πρωτοτυπία της αυτή έγκειται σε σύγκριση με την εναλλασσόμενη σύνθεση του Συμβουλίου και την άμεση εξάρτηση των μελών του από τις εσωτερικές πολιτικές συνθήκες των κρατών μελών, στην ανεξαρτησία των μελών της Επιτροπής από τα κράτη μέλη, παρά το γεγονός ότι τα μέλη της διορίζονται από αυτά και την χρονική περίοδο και προσωπική σταθερότητα της, σε συνδυασμό με τις εξουσίες προτάσεως και αποφάσεως που της χορηγούν οι Συνθήκες.[88]

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προήλθε από τη συγχώνευση της Ανώτατης Αρχής της ΕΚΑΧ με τις δύο επιτροπές της ΕΟΚ και της ΕΚΑΕ, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε με τη Συνθήκη της Συγχωνεύσεως του 1965 (έναρξη ισχύος το 1967). Έκτοτε ονομαζόταν «Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων». Από το έτος 1993 η ίδια αυτοαποκαλούνταν «Ευρωπαϊκή Επιτροπή». Ο όρος «Ευρωπαϊκή Επιτροπή» υιοθετήθηκε στο κείμενο της ΣΕΕ με τη

[87] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 171.
[88] Π Δ Δαγτόγλου, *Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο* Ι, (2η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ 1985) 272.

Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (άρθρο 13 Ι), το όργανο αποκαλείται πάντως και απλώς «Επιτροπή».[89] Η έδρα του συγκεκριμένου οργάνου βρίσκεται στις Βρυξέλλες και πρόεδρος του είναι ο Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ.[90]

Σύνθεση και Οργάνωση:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαρτίζεται από 28 μέλη. Συγκεκριμένα στο άρθρο 17 παρ.4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζεται ότι η Επιτροπή που διορίζεται μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και της 31ης Οκτωβρίου 2014, απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της και του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα ΚΕΠΠΑ, ο οποίος είναι ένας εκ των αντιπροέδρων της. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών βάσει ενός συστήματος αυστηρά ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών το οποίο θεσπίζεται ομόφωνα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και επιτρέπει να αντικατοπτρίζεται το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών.[91]

Η Κομισιόν ως συλλογικό όργανο αποτελείται από Επιτρόπους, οι οποίοι αν και έχουν κατ' ανάγκη την υπηκοότητα ενός από τα κράτη μέλη της Ένωσης, είναι ανώτατοι λειτουργοί που προΐστανται του Ευρωπαϊκού διοικητικού μηχανισμού. Ως εκπρόσωποί των κρατών που τους υπέδειξαν, δεν υπερασπίζονται τα εθνικά τους συμφέροντα, όπως συμβαίνει με τους Υπουργούς των κρατών μελών, όταν μετέχουν του Συμβουλίου, αλλά λειτουργούν πάντα με γνώμονα την προαγωγή των κοινών συμφερόντων και την επίτευξή των στόχων της Ένωσης.[92] Η ανεξαρτησία δεν αποτελεί μόνο προσόν διορισμού στην Επιτροπή, αλλά και το βασικό γνώρισμα άσκησης των καθηκόντων των Επιτρόπων, οι οποίοι δεν επιζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από τις κυβερνήσεις, από τα θεσμικά όργανα, τα λοιπά όργανα ή οργανισμούς, αλλά απέχουν από κάθε πράξη ασυμβίβαστη προς τα καθήκοντα τους ή την εκτέλεση του έργου τους. Οι Επίτροποι πριν τον διορισμό τους ελέγχονται και λογοδοτούν σε επιτροπές οι οποίες μπορούν να τους αποκλείσουν.

---

[89] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 398.
[90] 'Ευρωπαϊκή Επιτροπή' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm#goto_3> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[91] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Η Συνθήκη της Λισαβόνας*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 172.
[92] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 176.

Με τις συνθήκες του Μάαστριχ, του Άμστερνταμ και της Νίκαιας, ως προς το διορισμό της Επιτροπής, εξασφαλίστηκε η εμπλοκή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πιο συγκεκριμένα ο Πρόεδρος της Επιτροπής προτείνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Η πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σεβόμενη επομένως τη θέληση της πλειοψηφίας των πολιτών της Ένωσης, εφόσον η προσωπικότητα που προτείνεται για την προεδρία της Επιτροπής πρέπει να έχει την απόχρωση της πολιτικής ομάδας που πλειοψήφησε στις ευρωεκλογές (άρθρο 17 ΣΕΕ). Ο υποψήφιος αυτός εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Εάν ο υποψήφιος δεν συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει εντός μηνός νέον υποψήφιο, ο οποίος πρέπει να εκλεγεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με την ίδια διαδικασία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και με τη συμφωνία του Προέδρου της Επιτροπής, διορίζει τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ο οποίος είναι Αντιπρόεδρος της Επιτροπής (άρθρο 18 ΣΕΕ) . Ο Πρόεδρος, ο Ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και τα άλλα μέλη της Επιτροπής υπόκεινται, ως σώμα, σε ψήφο έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.[93]

Στην περίπτωση κενώσεως θέσεως Επιτρόπου κατόπιν παραιτήσεως ή θανάτου, διορίζεται από το Συμβούλιο με κοινή συμφωνία με τον Πρόεδρο της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο, νέος Επίτροπος της ίδια υπηκοότητας, ο οποίος συμπληρώνει τη θητεία του προκατόχου του, εκτός αν το Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής, ότι δεν είναι αναγκαία η αντικατάσταση. Στις περιπτώσεις παραίτησης, απαλλαγής ή θανάτου του Προέδρου της Επιτροπής ακολουθεί η ίδια διαδικασία αντικατάστασής του με τη διαδικασία διορισμού.[94]

[93] 'Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή' (Europedia.moussis.eu),διαθέσιμο στο <http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/4/1/2/index.tkl?lang=gr&all=1&pos=35&s=1&e=10> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015>

[94] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 182.

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Σύμφωνα με το άρθρο 17 Ι ΣΛΕΕ κύριο μέλημα της Επιτροπής είναι η προαγωγή του κοινού συμφέροντος της Ένωσης και η ανάληψη των σχετικών για τον σκοπό αυτό αρμοδιοτήτων. Το άρθρο της αναθέτει επίσης εκτελεστικά καθήκοντα, την επίβλεψη της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, την εκτέλεση του προϋπολογισμού, την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, με την εξαίρεση της ΚΕΠΠΑ, και τέλος, τον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της Ένωσης που επιδιώκει την κατάρτιση διοργανωτικών συμφωνιών για την καλύτερη λειτουργία του διεθνούς οργανισμού. Οι κυριότερες από τις αρμοδιότητες της Επιτροπής θα μπορούσαν σήμερα να συνοψισθούν ως εξής:[95]

Ελεγκτικές Αρμοδιότητες:

Η Επιτροπή παρακολουθεί ex officio την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, όχι μόνο εκ μέρους των κρατών μελών και των ιδιωτών, αλλά και από πλευράς των άλλων θεσμικών οργάνων. Κυρίως έναντι των κρατών μελών η Επιτροπή εποπτεύει τόσο τη συμμόρφωση των εθνικών αρχών προς το ενωσιακό δίκαιο όσο και τις εθνικές παρεκκλίσεις από αυτό, οι οποίες αρκετές φορές, επιτρέπονται από τις ίδιες τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης. Στις περισσότερες από τις περιπτώσεις των παραβάσεων του ενωσιακού δικαίου και αφού προηγηθούν θεσμικά κατοχυρωμένες προσπάθειες συνδιαλλαγής, η Επιτροπή δεν επιλύει τις διαφορές της με τον πιθανό παραβάτη η ίδια αλλά κινεί τις σχετικές διαδικασίες ώστε η υπόθεση να φτάσει ενώπιον του αρμόδιου δικαιοδοτικού οργάνου του Δικαστηρίου.[96] Πιο συγκεκριμένα, εάν κρίνει ότι μια εθνική κυβέρνηση αδυνατεί να εφαρμόσει το δίκαιο της ΕΕ, η Επιτροπή αποστέλλει αρχικά επίσημη επιστολή ζητώντας από την κυβέρνηση αυτή να διορθώσει το πρόβλημα. Αν δεν υπάρξουν θετικά αποτελέσματα, η Επιτροπή παραπέμπει την υπόθεση στο Δικαστήριο. Το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κυρώσεις και οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τις χώρες μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.[97]

Η σύμπραξη στη νομοθετική διαδικασία-Το δικαίωμα πρωτοβουλίας:

[95] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 407-408.
[96] Ibid at 408-409.
[97] 'Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.

Η Επιτροπή έχει το "δικαίωμα της πρωτοβουλίας", μπορεί δηλαδή να προτείνει νέους νόμους για να προστατεύσει τα συμφέροντα της ΕΕ και των πολιτών της. Αυτό το πράττει μόνον για θέματα που δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (αρχή της επικουρικότητας). Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια νομοθετική πράξη, προσπαθεί να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα συμφερόντων. Επίσης, ζητά τη γνώμη εμπειρογνωμόνων που μετέχουν στις διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας της, ώστε να εξασφαλίσει την δέουσα ρύθμιση όλων των τεχνικών λεπτομερειών.

Πραγματοποιεί επίσης δημόσιες διαβουλεύσεις. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής καταρτίζουν μια νομοθετική πρόταση. Εάν με την πρόταση αυτή συμφωνούν τουλάχιστον οι 14 από τους 28 Επιτρόπους, η πρόταση υποβάλλεται στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Αφού συζητήσουν και ενδεχομένως τροποποιήσουν την πρόταση, τα δύο αυτά όργανα αποφασίζουν εάν θα την εγκρίνουν ώστε να γίνει νόμος.[98]

Εκπροσώπηση της Ένωσης στο εσωτερικό των κρατών μελών και διεθνώς:

Η Επιτροπή εκπροσωπεί την Ένωση στο εσωτερικό των κρατών-μελών και αναλαμβάνει το συντονισμό των σχέσεων της με όλους τους διεθνείς οργανισμούς, κυρίως όμως με τον ΟΗΕ και τους ειδικευμένους οργανισμούς του, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), εδώ πλέον από κοινού με τον ΥπΕ ΚΕΠΠΑ.

Αναλαμβάνει επίσης σημαντικό ρόλο κατά τις διαπραγματεύσεις, μετά από εξουσιοδότηση του Συμβουλίου, προκειμένου η Ένωση να προβεί σε σύναψη κάποιας διεθνούς συμφωνίας είτε με τρίτη χώρα είτε με άλλον διεθνή οργανισμό.[99] Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι διαπραγματεύεται διεθνείς συμφωνίες για λογαριασμό της ΕΕ, όπως τη Συμφωνία Cotonou (με αντικείμενο την αναπτυξιακή βοήθεια και το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και των αναπτυσσόμενων χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού Ωκεανού).[100]

---

[98] 'Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί το έργον' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://ec.europa.eu/atwork/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015

[99] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 413-414.

[100] 'Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*)) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης-Διαχείριση του προϋπολογισμού της Ένωσης και κατανομή των κονδυλίων:

Η Επιτροπή αναμιγνύεται ενεργά και στα δημοσιονομικά της Ένωσης.[101] Από κοινού με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή καθορίζει τις ευρύτερες μακροπρόθεσμες προτεραιότητες για τις δαπάνες της ΕΕ στο λεγόμενο "δημοσιονομικό πλαίσιο" της ΕΕ. Καταρχάς καταρτίζει την πρόταση που περιέχει το σχέδιο του προϋπολογισμού, το αργότερο μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Είναι το θεσμικό όργανο που εκτελεί τον προϋπολογισμό της Ένωσης «σε συνεργασία με τα κράτη μέλη». Υποβάλλει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάθε χρόνο τους λογαριασμούς του διαρρεύσαντος έτους καθώς και έκθεση αξιολόγησης των οικονομικών της Ένωσης. Το Κοινοβούλιο, που έχει την γενικότερη επίβλεψη της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Ένωσης απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού, μετά από σύσταση του Συμβουλίου. Λόγω της σημασίας της επιχειρησιακής εκτέλεσης του προϋπολογισμού η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει Δήλωση διακυβέρνησης (30.5.2007), με την οποία περιγράφει τον στρατηγικό προγραμματισμό και όλους τους μηχανισμούς απόδοσης ευθυνών, το πλαίσιο ανοίγματος και διαφάνειας κλπ. κυρίως για τα δημοσιονομικά ζητήματα.[102]

Παράλληλα παρακολουθεί με ποιο τρόπο δαπανώνται τα κονδύλια της ΕΕ -για παράδειγμα, από οργανισμούς, εθνικές και περιφερειακές αρχές. Η διαχείριση του προϋπολογισμού από την Επιτροπή ελέγχεται εξονυχιστικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η Επιτροπή διαχειρίζεται τα κονδύλια για τις πολιτικές της ΕΕ (π.χ. για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη) καθώς και προγράμματα όπως το Erasmus (ανταλλαγές φοιτητών).[103]

Τρόπος Λειτουργίας:

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής διαρθρώνονται και κατανέμονται μεταξύ των μελών της από τον Πρόεδρο της, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε ανακατανομή τους κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κατόπιν εγκρίσεως του σώματος,

[101] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 414.
[102] Ibid.
[103] 'Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*)) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου. 2015

διορίζει αντιπροέδρους μεταξύ των μελών της Επιτροπής, πλην του Ύπατου Εκπροσώπου. Η Επιτροπή προΐσταται του διοικητικού μηχανισμού της Ένωσης που έχει διαιρεθεί σε Γενικές Διευθύνσεις. Κάθε Διεύθυνση είναι αρμόδια για έναν συγκεκριμένο τομέα πολιτικής και διευθύνεται από τον Γενικό Διευθυντή, ο οποίος αναφέρεται στον αρμόδιο Επίτροπο. Σε κάθε Επίτροπο ανατίθεται ένας ή περισσότεροι τομείς αρμοδιοτήτων. Οι Γενικές Διευθύνσεις είναι αυτές που στην πραγματικότητα συντάσσουν και εκπονούν τις νομοθετικές πράξεις της Επιτροπής.[104]

Οι Επίτροποι διαθέτουν ένα ιδιαίτερο γραφείο με επικεφαλής έναν Διευθυντή το οποίο τους βοηθά στην διεκπεραίωση των καθηκόντων τους και στην προπαρασκευή των αποφάσεων της Επιτροπής.[105] Η οργάνωση και η λειτουργία της Κομισιόν και των υπηρεσιών της διέπεται από τον εσωτερικό κανονισμό, που η ίδια θέτει σε ισχύ. Η Επιτροπή συνεδριάζει κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου που καταρτίζει και την ημερήσια διάταξη. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται κατόπιν συζητήσεως κατά τις συνεδριάσεις, όπου αποφασίζεται με την πλειοψηφία των μελών της.[106]

[104] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 176.
[105] Β Σκουρής, *Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ 2003) 1281.
[106] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 176.

Κεφάλαιο 6: Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ):

Εισαγωγικά στοιχεία:

Το Δικαστήριο της ΕΕ είναι σύμφωνα με το άρθρο 13 ΣΕΕ το μοναδικό θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της ΕΕ. Μέχρι τη Συνθήκη της Λισαβόνας, το θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της ΕΕ ήταν το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ). Το δικαιοδοτικό όργανο της ευρωπαϊκής ενοποίησης ιδρύθηκε το 1952 με τη Συνθήκη της ΕΚΑΧ και ακολούθως, με τη σύμβαση περί ορισμένων κοινών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του 1957, κατέστη κοινό και ενιαίο όργανο των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η ΕΕΠ ίδρυσε και προσάρτησε στο ΔΕΚ το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΠΕΚ), το οποίο επικουρούσε το Δικαστήριο στην άσκηση των καθηκόντων του και δίκαζε τις υποθέσεις ήσσονος σημασίας. Με τη Συνθήκη της Νίκαιας το Πρωτοδικείο αναβαθμίστηκε σημαντικά, ενώ με την ίδια συνθήκη παρεσχέθη η δυνατότητα ίδρυσης νέων δικαστηρίων, των «Δικαιοδοτικών Τμημάτων», για την εκδίκαση υποθέσεων συγκεκριμένων κατηγοριών. Με βάση τη δυνατότητα αυτή, με την 2004/752/ΕΚ Ευρατόμ Απόφαση του Συμβουλίου, της 2ας Νοεμβρίου 2004, ιδρύθηκε το δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της ΕΕ, το οποίο είναι αρμόδιο για να εξετάζει τις υπαλληλικές διαφορές.

Στη συνέχεια, δυνάμει των τροποποιήσεων που έφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) μετονομάστηκε σε Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).[107] Κύριος ρόλος του είναι να διασφαλίζει ότι η νομοθεσία της ΕΕ ερμηνεύεται και εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο σε κάθε κράτος μέλος. Με άλλα λόγια, διασφαλίζει ότι όλοι οι διάδικοι υπό οιεσδήποτε συνθήκες κρίνονται πάντα ισότιμα. Για τον σκοπό αυτό, το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των ενεργειών των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις τους και ερμηνεύει το δίκαιο της ΕΕ, κατόπιν αιτήματος των εθνικών δικαστηρίων. Επίσης το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την επίλυση νομικών διαφορών μεταξύ κρατών μελών, θεσμικών οργάνων της

[107] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 182-183.

Ένωσης, επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων.[108] Η έδρα του σήμερα βρίσκεται στο Λουξεμβούργο.[109]

Σύνθεση και Οργάνωση:

Το ΔΕΕ περιλαμβάνει τρία επιμέρους δικαστήρια τα οποία έχουν διαφορετικές συνθέσεις και αρμοδιότητες.[110]

- Το πρώτο και ιεραρχικά ανώτερο δικαστήριο είναι το Δικαστήριο (σύντμηση «Δικ») που αποτελεί το πρώην ΔΕΚ.[111] Το Δικαστήριο απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος δηλαδή 28 δικαστές, και επικουρείται από 9 γενικούς εισαγγελείς που διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς είναι είτε πρώην μέλη των ανωτάτων εθνικών δικαστηρίων είτε νομικοί αναγνωρισμένου κύρους που παρέχουν πλήρη εγγύηση αμεροληψίας. Ο καθένας τους διορίζεται για περίοδο έξι ετών. Οι δικαστές του Δικαστηρίου επιλέγουν έναν πρόεδρο ο οποίος έχει θητεία τριών ετών.[112] Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται των αιτημάτων εθνικών δικαστηρίων για έκδοση προδικαστικών αποφάσεων και ορισμένων προσφυγών για ακύρωση και εφέσεων.[113]

-Το δεύτερο είναι το Γενικό Δικαστήριο (σύντμηση ΓεΔ) που αποτελεί το πρώην Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.[114] Απαρτίζεται από έναν δικαστή από κάθε κράτος μέλος (σύνολο δηλαδή 28) των οποίων η θητεία τους είναι επίσης εξαετής και οι οποίοι εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο του ΓεΔ για περίοδο τριών ετών επιτρεπόμενης της επανεκλογής.[115] Το συγκεκριμένο αποφασίζει επί προσφυγών για ακύρωση που υποβάλλουν ιδιώτες, επιχειρήσεις και, σε ορισμένες περιπτώσεις, κυβερνήσεις των κρατών μελών της ΕΕ.

---

[108] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 24.
[109] D Chalmers, G Davies & G Monti, *European Union Law,* (2nd edn, Cambridge University Press 2010) 142.
[110] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 202.
[111] Ibid at 201.
[112] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 25.
[113] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[114] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 201.
[115] Ibid at 203.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι το εν λόγω δικαστήριο ασχολείται κυρίως με το δίκαιο του ανταγωνισμού, τις κρατικές ενισχύσεις, το εμπόριο, τη γεωργία, τα εμπορικά σήματα.[116]

- Τα τρίτα είναι τα Ειδικευμένα Δικαστήρια (ΕΔ). Το πρώτο Ειδικευμένο Δικαστήριο που ιδρύθηκε έλαβε το όνομα Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της ΕΕ (ΔΔΔ) και αποτελείται από 7 δικαστές με θητεία έξι ετών.[117] Το προαναφερθέν δικαστήριο αποφασίζει για διαφορές μεταξύ της ΕΕ και του προσωπικού της.[118]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Το Δικαστήριο ερμηνεύει το δίκαιο της ΕΕ ώστε να εξασφαλίζει την ομοιόμορφη εφαρμογή του σε όλα τα κράτη μέλη, και διευθετεί νομικές διαφορές ανάμεσα στις εθνικές κυβερνήσεις και τα όργανα της ΕΕ. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορούν επίσης να προσφύγουν σε αυτό ιδιώτες, επιχειρήσεις ή οργανισμοί κατά θεσμικού οργάνου της ΕΕ εάν θεωρούν ότι αυτό έχει με κάποιο τρόπο παραβιάσει τα δικαιώματά τους. Πιο συγκεκριμένα το Δικαστήριο εκδίδει αποφάσεις για τις υποθέσεις που υποβάλλονται ενώπιον του. Οι τέσσερις συνηθέστεροι τύποι υποθέσεων είναι:[119]

Ερμηνεία της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Προδικαστική Απόφαση):[120]

Τα δικαστήρια κάθε κράτους μέλους της Ένωσης είναι αρμόδια να διασφαλίζουν ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία εφαρμόζεται σωστά στη συγκεκριμένη χώρα. Αν ένα εθνικό δικαστήριο διατηρεί κάποια αμφιβολία σχετικά με την ερμηνεία ή το κύρος κάποιου ευρωπαϊκού νόμου, έχει τη δυνατότητα, και ορισμένες φορές την υποχρέωση, να ζητήσει τη συμβουλή του Δικαστηρίου. Η συμβουλή αυτή δίνεται με τη μορφή «προδικαστικής απόφασης». Η απόφαση αυτή αποτελεί σημαντικό δίαυλο για τους πολίτες, μέσω των εθνικών τους δικαστηρίων, ώστε να προσδιορίζουν σε ποιο βαθμό τους επηρεάζει η ευρωπαϊκή νομοθεσία.[121]

---

[116] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[117] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 204.
[118] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[119] Ibid.
[120] Ibid.
[121] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 24-25.

Εφαρμογή της Νομοθεσίας (Διαδικασίες επί Παραβάσει):[122]

Η Επιτροπή ή (σε ορισμένες σπάνιες περιπτώσεις) ένα κράτος μέλος μπορεί να κινήσει τη διαδικασία αυτή, αν έχει λόγους να πιστεύει ότι ένα κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωση που υπέχει βάσει του δικαίου της ΕΕ. Το Δικαστήριο ερευνά τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς και εκδίδει απόφαση. Το κράτος μέλος που διαπιστώνεται ότι έχει παραβεί την υποχρέωσή του οφείλει να παύσει αμέσως χωρίς καθυστέρηση την παράβαση, ώστε να αποφύγει τα πρόστιμα που μπορεί να επιβάλει το Δικαστήριο.[123]

Ακύρωση Νομικών Πράξεων της ΕΕ (Προσφυγές Ακύρωσης):[124]

Αν ένα κράτος μέλος, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή (υπό ορισμένες προϋποθέσεις) το Κοινοβούλιο κρίνει ότι ένας συγκεκριμένος ευρωπαϊκός νόμος είναι άκυρος, μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο την ακύρωσή του. Αυτή η «ακυρωτική διαδικασία» μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από φυσικά πρόσωπα που ζητούν από το Δικαστήριο να ακυρώσει έναν συγκεκριμένο νόμο ο οποίος έχει άμεσες και δυσμενείς ατομικές επιπτώσεις γι' αυτά.[125]

Εξασφάλιση της ανάληψης δράσης από την ΕΕ (Προσφυγές επί Παραλείψει):[126]

Η Συνθήκη επιτάσσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή να λαμβάνουν ορισμένες αποφάσεις σε ορισμένες περιπτώσεις. Αν δεν το πράξουν, τα κράτη μέλη, τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και (υπό ορισμένες προϋποθέσεις) ιδιώτες ή εταιρείες μπορούν να προσφύγουν στο Δικαστήριο ζητώντας την επίσημη διαπίστωση αυτής της παράβασης.[127]

---

[122] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[123] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 25.
[124] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[125] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 25.
[126] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[127] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 25.

Επιβολή Κυρώσεων σε Όργανα της ΕΕ (αγωγές αποζημίωσης):

Κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση του οποίου τα συμφέροντα εθίγησαν ως αποτέλεσμα δράσης ή αδράνειας της ΕΕ ή του προσωπικού της μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο.[128]

Τρόπος Λειτουργίας:

Το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο διευθύνονται από τον Πρόεδρο τους που εκλέγεται μεταξύ των δικαστών για περίοδο τριών ετών, επιτρεπόμενης της επανεκλογής του. Το έργο του ΔΕΕ επικουρεί ένας Γραμματέας και ρο υπαλληλικό προσωπικό. Το Δικαστήριο όπως και το Γενικό Δικαστήριο συνεδριάζουν σε ολομέλεια (κατ' εξαίρεση) κυρίως όμως σε Τμήματα (των τριών ή πέντε δικαστών) ή Τμήματα μείζονος συνθέσεως (με 13 δικαστές) και με τους κανόνες που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της ΕΕ ή στον Κανονισμό των τριών δικαστηρίων. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία, για αυτό και λαμβάνεται πρόνοια τόσο στην Ολομέλεια όσο και στα Τμήματα ο αριθμός των δικαστών να είναι μονός. Εναντίον των αποφάσεων του Δικαστηρίου δεν χωρεί έφεση ή αναίρεση.[129]

Όλες οι προσφυγές κατατίθενται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και ορίζεται εισηγητής δικαστής και γενικός εισαγγελέας. Μετά την υποβολή υπάρχουν δύο στάδια: πρώτα ένα έγγραφο στάδιο και στη συνέχεια ένα προφορικό. Κατά το πρώτο στάδιο, όλοι οι διάδικοι υποβάλλουν έγγραφα υπομνήματα και ο εισηγητής δικαστής συντάσσει εισήγηση στην οποία συνοψίζονται οι ισχυρισμοί των διαδίκων και το νομικό υπόβαθρο της υπόθεσης. Η έκθεση αυτή θα συζητηθεί κατά τη γενική συνεδρίαση των δικαστηρίων και των γενικών εισαγγελέων η οποία αποφασίζει τον δικαστικό σχηματισμό, ο οποίος θα εκδικάσει την υπόθεση και, αν είναι αναγκαία, την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Ακολουθεί το δεύτερο στάδιο —η δημόσια συνεδρίαση— όπου οι δικηγόροι εκθέτουν τα επιχειρήματά τους ενώπιον των δικαστών και του γενικού εισαγγελέα, οι οποίοι μπορούν να τους υποβάλλουν ερωτήσεις. Μετά τη δημόσια ακρόαση, ο γενικός εισαγγελέας στον οποίο έχει ανατεθεί η υπόθεση συντάσσει τη γνώμη του.

---

[128] 'Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.

[129] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 210.

Με βάση την εν λόγω γνώμη, ο εισηγητής δικαστής συντάσσει σχέδιο απόφασης το οποίο υποβάλλεται στους υπόλοιπους δικαστές για εξέταση. Στη συνέχεια, οι δικαστές διασκέπτονται και εκδίδουν την απόφασή τους. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση. Στις περισσότερες περιπτώσεις το κείμενο είναι διαθέσιμο σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ την ίδια ημέρα.[130]

[130] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 25.

Κεφάλαιο 7: Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

Εισαγωγικά στοιχεία:

Μία από τις σπουδαιότερες πρωτοτυπίες της Συνθήκης του Μάαστριχτ ήταν ότι προσέθεσε στη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ) ένα σύνολο διατάξεων με τις οποίες θεσπίστηκε η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), στο πλαίσιο της οποίας θεσπίστηκε και η διαδικασία σύγκλισης των οικονομιών των κρατών μελών, με τελικό στόχο την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος, του ευρώ.[131] Η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική, ασκείται από τα δύο όργανα της ΟΝΕ το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ).[132]

Η ΕΚΤ είναι το έκτο κατά σειρά θεσμικό όργανο της ΕΕ και άρχισε να λειτουργεί την 1η Ιουλίου του 1998 . Εξοπλίστηκε εξαρχής με ξεχωριστή νομική προσωπικότητα, διαθέτει ίδιους πόρους και προϋπολογισμό και δικά της όργανα λήψεως αποφάσεων.[133] Η ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων μέσα στην Ένωση ενώ για την εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί στο ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ εκδίδει κανονιστικού και διοικητικού περιεχομένου ενωσιακές πράξεις πλην οδηγιών.[134] Έχει την έδρα της στην Φρανκφούρτη και πρόεδρός της είναι ο Μάριο Ντράγκι.[135]

Σύνθεση/Οργάνωση και Λειτουργίες:

[131] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 206.
[132] Ibid at 209.
[133] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 419.
[134] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 210.
[135] 'Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.

Η ΕΚΤ συνεργάζεται με τις κεντρικές τράπεζες όλων των χωρών της ΕΕ. Μαζί αποτελούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Η ΕΚΤ ηγείται της συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών στην Ευρωζώνη. Η συνεργασία αυτή αποκαλείται Ευρωσύστημα.[136] Σύμφωνα με το άρθρο 129 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο μάλιστα είναι το κατ' εξοχήν όργανο λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και σύμφωνα με το άρθρο 283 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.[137] Ειδικότερα τα καθήκοντα του καθορίζονται ως εξής:

- Καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και αναλαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στο ΕΣΚΤ, σύμφωνα με τις Συνθήκες και το καταστατικό.[138]
- Διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, αποφάσεων σχετικών με ενδιάμεσους νομισματικούς στόχους, βασικά επιτόκια και προσφορά διαθεσίμων στο ΕΣΚΤ, και χαράζει τις απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές για την εκτέλεση τους.[139]
- Θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό εσωτερικής οργάνωσης της ΕΚΤ και των οργάνων λήψεως αποφάσεων.[140]
- Ασκεί συμβουλευτικές λειτουργίες, σύμφωνα με το άρθρο 4 του καταστατικού.
- Λαμβάνει τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 του καταστατικού σχετικά με τη διεθνή συνεργασία του ΕΚΤ.[141]

Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εξαμελής αποτελούμενη από τον Πρόεδρο της ΕΚΤ, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα μέλη, που διορίζονται για θητεία οκτώ ετών μη ανανεώσιμη, μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα, με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία, κατά σύσταση του Συμβουλίου, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το

[136] 'Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
[137] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 214.
[138] Ibid at 216.
[139] Ibid.
[140] Ibid.
[141] Ibid.

διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής πρέπει να είναι απαραιτήτως πολίτες της Ένωσης, να έχουν δηλαδή υπηκοότητα ενός από τα κράτη μέλη. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ ή, σε περίπτωση απουσίας του, ο αντιπρόεδρος προεδρεύει του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ, και εκπροσωπεί την τράπεζα προς τα έξω.[142] Η Εκτελεστική Επιτροπή λοιπόν, λόγω της ολιγομελούς συνθέσεως της και της συνακόλουθης ευελιξίας της αποτελεί όργανο εκτέλεσης των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.[143] Πιο αναλυτικά τα καθήκοντα της μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως:

- Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τα τρέχοντα θέματα της ΕΚΤ.[144]
- Θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις που θεσπίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο, δίδοντας τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες.[145]
- Ασκεί τις εξουσίες που της έχει μεταβιβάσει το Διοικητικό Συμβούλιο.[146]
- Έχει την ευθύνη για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.[147]

Τρίτο όργανο λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ, σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 1 του Κανονισμού, είναι το Γενικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο αυτής καθώς και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Τα υπόλοιπα τέσσερα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου καθορίζονται στο άρθρο 46 του Καταστατικού.[148] Το συγκεκριμένο όργανο συμμετέχει περισσότερο στο συμβουλευτικό και συντονιστικό έργο και βοηθά στην προετοιμασία της προσχώρησης νέων χωρών στην Ευρωζώνη.[149]

---

[142] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 214.
[143] Ibid at 215.
[144] Ibid at 216.
[145] Ibid.
[146] Ibid.
[147] Ibid.
[148] Ibid at 215.
[149] 'Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm> πρόσβαση 13 Αυγούστου 2015.

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Ανάμεσα στις αρμοδιότητες της ΕΚΤ είναι ο καθορισμός των επιτοκίων με τα οποία δανείζει τις εμπορικές τράπεζες στην Ευρωζώνη (γνωστή επίσης ως ζώνη του ευρώ), ελέγχοντας έτσι την προσφορά χρήματος και τον πληθωρισμό, ο διαμερισμός των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Ευρωζώνης και η αγορά ή πώληση νομισμάτων, ώστε να διατηρείται η ισοτιμία των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η διασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας των χρηματοπιστωτικών αγορών και ιδρυμάτων από τις εθνικές αρχές, καθώς και η ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, η μέριμνα για την ασφάλεια και την ευρωστία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, η εξουσιοδότηση των χωρών της Ευρωζώνης να εκδίδουν χαρτονομίσματα σε ευρώ και τέλος η παρακολούθηση των τάσεων των τιμών ούτως ώστε να αξιολογεί τους κινδύνους που προκύπτουν για τη σταθερότητα των τιμών.[150] Αναλυτικότερα οι αρμοδιότητες της ΕΚΤ είναι οι ακόλουθες:

- Εκδοτικό Προνόμιο: Η ΕΚΤ έχει σύμφωνα με το άρθρο 128 ΣΛΕΕ το εκδοτικό προνόμιο. Δηλαδή το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων μέσα στην Ένωση. Με βάση την άδεια αυτή της ΕΚΤ, τα τραπεζογραμμάτια που είναι τα μόνα που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Ένωση, εκδίδονται από την ίδια την ΕΚΤ ή από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Όσον αφορά στην έκδοση των κερμάτων, αυτά, εκδίδονται από τα κράτη μέλη, σε ποσότητες που τελούν υπό την έγκριση της ΕΚΤ.[151]
- Έκδοση κανονισμών, αποφάσεων, συστάσεων και γνωμών: Σύμφωνα με το άρθρο 132 ΣΛΕΕ, η ΕΚΤ, για την εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί σε αυτήν και στο ΕΣΚΤ, εκδίδει κανονισμούς, λαμβάνει αποφάσεις και διατυπώνει συστάσεις και γνώμες. Οι κανονισμοί που εκδίδονται από την ΕΚΤ έχουν γενική ισχύ, είναι δεσμευτικοί ως προς όλα τα μέρη τους και ισχύουν άμεσα σε κάθε κράτος μέλος. Οι αποφάσεις της ΕΚΤ είναι δεσμευτικές ως προς όλα τα μέρη τους για τους αποδέκτες που ορίζουν, ενώ οι συστάσεις και οι γνώμες δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.[152]

[150] 'Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm> πρόσβαση 13 Αυγούστου 2015.
[151] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 216.
[152] Ibid at 216-217.

- Συμβουλευτικές αρμοδιότητες: Σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ, τα αρμόδια ενωσιακά και εθνικά όργανα υποχρεούνται να ζητούν τη γνώμη της ΕΚΤ.[153] Ειδικότερα:
- τη γνώμη της ΕΚΤ ζητούν τα ενωσιακά όργανα, για κάθε προτεινόμενη πράξη της Ένωσης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητας της[154]
- τη γνώμη της ΕΚΤ ζητούν οι εθνικές αρχές για κάθε σχέδιο νομοθετικής διάταξης που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητας της, εντός όμως των ορίων και υπό τους όρους που θεσπίζει το Συμβούλιο[155]
- αλλά και εξ ιδίας πρωτοβουλίας η ΕΚΤ, μπορεί να υποβάλλει γνώμες στα κατάλληλα θεσμικά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και στις εθνικές αρχές για θέματα της αρμοδιότητας της[156]
- Προληπτική εποπτεία χρηματοπιστωτικών οργανισμών: Η ΕΚΤ είναι αρμόδια, μετά από ανάθεση, να ασκεί την προληπτική εποπτεία επί των πιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπόν χρηματοπιστωτικών οργανισμών .[157]
- Επιβολή προστίμων: Η ΕΚΤ δικαιούται, εντός των ορίων και υπό τους όρους που θεσπίζονται από το Συμβούλιο, να επιβάλλει πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές ποινές στις επιχειρήσεις, λόγω μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανονισμούς η τις αποφάσεις της. Τέλος η ΕΚΤ απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το οποίο μπορεί να προβαίνει σε γενική συζήτηση σε αυτή τη βάση.[158]

Εποπτεία των τραπεζών:

Θα ήταν παράληψη να μην αναφερθεί το γεγονός ότι σήμερα ανταποκρινόμενη στην οικονομική κρίση, η ΕΚΤ επιβλέπει επίσης κατά πόσον οι τράπεζες λειτουργούν κατά τρόπο

[153] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 218.
[154] Ibid.
[155] Ibid.
[156] Ibid.
[157] Ibid.
[158] Ibid.

ασφαλή και αξιόπιστο. Οι αδυναμίες ορισμένων μεγάλων τραπεζών και οι διαφορές όσον αφορά τους κανόνες και ελέγχους μεταξύ των χωρών υπήρξαν σημαντικοί παράγοντες που οδήγησαν στην κρίση. Οι νέοι τραπεζικοί κανόνες της ΕΕ καθορίζουν αυστηρότερους όρους για τις τράπεζες, ιδίως το ποσό αποθεματικού που οφείλουν να διαθέτουν. Στο πλαίσιο του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού, η ΕΚΤ εποπτεύει άμεσα τα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα, ενώ οι εθνικές εποπτικές αρχές παρακολουθούν τα μικρότερα, στη βάση ενός κοινού συστήματος. Ο μηχανισμός ισχύει για όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν επίσης να επιλέξουν να συμμετάσχουν.[159]

Κεφάλαιο 8: Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ):

[159] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 28.

Εισαγωγικά στοιχεία:

Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι το νεότερο όργανο και ιδρύθηκε το έτος 1977, με τη δεύτερη δημοσιονομική Συνθήκη. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ το ανήγαγε σε κύριο όργανο των Κοινοτήτων, έκτοτε δε εμφανιζόταν στο άρθρο 7 Ι ΣΕΚ και σήμερα στο άρθρο 13 ΣΕΕ/Λ μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Η εκ των υστέρων ίδρυση του οφείλεται στη μεγάλη σημασία που απέκτησε με την πάροδο των χρόνων ο εξωτερικός οικονομικός έλεγχος των κοινοτικών (σήμερα ενωσιακών) οργάνων, τα οποία διαχειρίζονται κατά έτος ποσά πολλών δισεκατομμυρίων και θα πρέπει να ελέγχονται από ειδικούς κατά διαδικασίες απολύτως αντικειμενικές.

Λόγω του ευαίσθητου τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται, το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως άλλωστε και οι ομοταγείς θεσμοί των εθνικών δικαίων, εξοπλίζεται με εγγυήσεις και προνόμια που παραπέμπουν σε όσα ισχύουν για την ανεξαρτησία και τα προνόμια των δικαστών των δικαστηρίων της Ένωσης.[160] Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο.[161]

Σύνθεση και Οργάνωση:

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους που διορίζονται με απόφαση (ειδική πλειοψηφία) του Συμβουλίου, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για περίοδο έξι ετών, επιτρεπόμενου του επαναπροσδιορισμού. Η επιλογή γίνεται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα του εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για το λειτούργημα αυτό, ενώ παράλληλα οφείλουν να παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας.

Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκούν τα καθήκοντα τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους δεν ζητούν ούτε και δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό, και αναλαμβάνουν

[160] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 420.
[161] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 29.

την υποχρέωση να απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντα τους. Εδώ η σχετική ρύθμιση φαίνεται να είναι λεπτομερέστερη έναντι εκείνης για τους δικαστές. Σύμφωνα με την παράγραφο 4 άρθρο 286 ΣυνθΛΕΕ, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τη διάρκεια της θητείας τους, δεν δύνανται να ασκούν οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη, και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους αλλά και μετά τη λήξη της, τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεως τους και ιδιαίτερα τις υποχρεώσεις εντιμότητας και διακριτικότητας.[162]

Στα πλαίσια της εσωτερικής αυτονομίας, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο για περίοδο τριών ετών, επιτρεπόμενης της επανεκλογής του ιδίου προσώπου. Εκτός του θανάτου, της μη ανανέωσης και της παραίτησης, η θητεία μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου λήγει και με απαλλαγή εκ των καθηκόντων του με απόφαση του Δικαστηρίου, το οποίο μπορεί επιπρόσθετα να κηρύξει το συγκεκριμένο μέλος έκπτωτο του δικαιώματος προς σύνταξη ή άλλων ωφελημάτων, αν διαπιστώσει ότι έπαυσε να ανταποκρίνεται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις άσκησης των καθηκόντων του.[163]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Ως ανεξάρτητη εξωτερική ελεγκτική αρχή της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο μεριμνά για τα συμφέροντα των Ευρωπαίων φορολογουμένων. Παρόλο που δεν διαθέτει νομικές εξουσίες, έχει ως αποστολή τη βελτίωση της διαχείρισης του προϋπολογισμού της ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την κατάρτιση εκθέσεων για τα οικονομικά της ΕΕ.[164] Πιο συγκεκριμένα, κατά τη γενική διατύπωση του άρθρου 286 ΣυνθΛΕΕ, το Ελεγκτικό Συνέδριο, «εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών». Η γενική αυτή αρμοδιότητα, εξειδικεύεται στο άρθρο 287 ΣυνθΛΕΕ σύμφωνα με το οποίο το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει ως αποστολή:[165]

- Να ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Ένωσης, αλλά και κάθε οργανισμού ιδρυομένου από την Ένωση, στο βαθμό βεβαίως που η ιδρυτική πράξη του οργανισμού δεν αποκλείει τον έλεγχο.[166]

---

[162] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 212-213.
[163] Ibid at 213.
[164] 'Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*)< http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_el.htm> πρόσβαση 14 Αυγούστου 2015.
[165] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 213.
[166] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 213.

- Να βεβαιώνει έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων.[167]
- Να ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και να εξακριβώνει την καλή δημοσιονομική διαχείριση.[168]
- Να καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους και να τη διαβιβάζει στα άλλα όργανα της Ένωσης (η έκθεση δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης).[169]
- Να γνωμοδοτεί επί ειδικών θεμάτων ύστερα από αίτημα άλλων οργάνων και να υποβάλλει υπό μορφή ειδικών εκθέσεων, οποτεδήποτε, παρατηρήσεις για ζητήματα που ανάγονται στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων του.[170]
- Να επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της επέλευσης του προϋπολογισμού.[171]

Αξίζει να αναφερθεί επίσης ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο απέκτησε το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο για θέματα που συνδέονται με τη διατήρηση των προνομίων του καθώς και το δικαίωμα να ελέγχει όλα τα όργανα, τις υπηρεσίες, τους οργανισμούς, όπως επίσης και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που λαμβάνουν χρήματα από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.[172]

Τρόπος Λειτουργίας:

Για να είναι αποτελεσματικό, το Ελεγκτικό Συνέδριο—όπως και κάθε άλλο ανώτατο όργανο ελέγχου— πρέπει να παραμένει ανεξάρτητο από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς που ελέγχει. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είναι ελεύθερο να: επιλέγει τα θέματα ελέγχου, το ειδικό πεδίο εφαρμογής και την προσέγγιση που πρέπει να ακολουθηθεί, αποφασίζει πώς και πότε θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα των επιλεγμένων ελέγχων και τέλος, να επιλέγει τη δημοσιότητα που θα δοθεί στις εκθέσεις και στις γνωμοδοτήσεις του. Αυτά είναι σημαντικά στοιχεία της ανεξαρτησίας.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο οργανώνεται σε τμήματα, τα οποία προετοιμάζουν τις εκθέσεις και τις γνώμες για έγκριση από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Τα τμήματα υποστηρίζονται

[167] Ibid.
[168] Ibid.
[169] Ibid.
[170] Ibid.
[171] Ibid at 214.
[172] Ibid.

από εξειδικευμένο προσωπικό που προέρχεται από όλα τα κράτη μέλη. Οι ελεγκτές συχνά ελέγχουν στα άλλα όργανα της ΕΕ, στα κράτη μέλη και σε άλλες δικαιούχους χώρες. Επίσης, το ΕΕΣ συνεργάζεται στενά με τα ανώτατα όργανα ελέγχου των κρατών μελών. Πράγματι, παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος του έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά τον προϋπολογισμό της ΕΕ —για τον οποίο η Επιτροπή διατηρεί τη συνολική ευθύνη—, στην πράξη, η διαχείριση του 80 % και πλέον των δαπανών πραγματοποιείται από κοινού με τις εθνικές αρχές. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο δεν έχει δικαστική αρμοδιότητα, αλλά μέσω του έργου του γνωστοποιεί παρατυπίες, αδυναμίες και περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης στους φορείς της ΕΕ που είναι αρμόδιοι για την ανάληψη δράσης, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Από τότε που δημιουργήθηκε το ΕΕΣ, το 1977, είχε σημαντικό αντίκτυπο όσον αφορά τη διαχείριση των οικονομικών πόρων του κοινοτικού προϋπολογισμού μέσω των αντικειμενικών του εκθέσεων και των γνωμοδοτήσεών του. Κατά συνέπεια, έχει εκπληρώσει τον ρόλο του ως ανεξάρτητος θεματοφύλακας των οικονομικών συμφερόντων των πολιτών της Ένωσης.[173]

Κεφάλαιο 9: Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ)

Εισαγωγικά στοιχεία:

[173] *Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 30.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι η συμβουλευτική συνέλευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι ένα μοναδικό βήμα διαβούλευσης, διαλόγου και συναίνεσης μεταξύ εκπροσώπων από όλους τους διαφορετικούς τομείς της «οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών», συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών, των ενώσεων των εργαζομένων και ομάδων όπως οι επαγγελματικές και τοπικές κοινοτικές ενώσεις, οι οργανώσεις νεολαίας, οι ομάδες γυναικών, οι καταναλωτές, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και πολλές άλλες. Τα μέλη της ΕΟΚΕ δεν δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή και εργάζονται προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Η ΕΟΚΕ, επομένως, ενεργεί ως γέφυρα μεταξύ των κοινοτικών οργάνων και των πολιτών της ΕΕ, προωθώντας μια περισσότερο αντιπροσωπευτική, περισσότερο συμμετοχική και συνεπώς περισσότερο δημοκρατική κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.[174] Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προβλεπόταν εξαρχής στις Κοινοτικές Συνθήκες. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο ρόλος της παρέμεινε εν τοις πράγμασι περιορισμένος, κυρίως επειδή η ίδια η Συνθήκη ανέκαθεν δεν της προσέδιδε ιδιαίτερη θεσμική ισχύ. Σήμερα έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες και πρόεδρος της είναι ο Henri Malosse.[175]

Σύνθεση και Οργάνωση:

Η ΕΟΚΕ απαρτίζεται από «*αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων αντιπροσωπευτικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών ιδίως στον κοινωνικοοικονομικό, κοινωφελή, επαγγελματικό και πολιτιστικό τομέα*». Η ΕΟΚΕ απαρτίζεται από 353 μέλη από τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία καθορίζονται με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου ύστερα από πρόταση της Επιτροπής. Τα μέλη της ΕΟΚΕ διορίζονται για 5 χρόνια. Καταρχήν δημιουργείται κατάλογος από προτάσεις των κρατών μελών και στη συνέχεια το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, εγκρίνει τον κατάλογο των μελών. Η θητεία των μελών της ΕΟΚΕ δύναται να ανανεωθεί. Τα μέλη της ΕΟΚΕ είναι

[174] *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση'*, (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 31.
[175] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 426.

ανεξάρτητα, δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή και ασκούν τα καθήκοντα τους προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Η σύνθεση της ΕΟΚΕ πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να εξασφαλίζεται μια επαρκής αντιπροσώπευση για τις διάφορες κατηγορίες της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Στην πράξη τα μέλη κατανέμονται κατά 1/3 στους εργοδότες, κατά 1/3 στους εργαζόμενους και τέλος κατά 1/3 στις υπόλοιπες κατηγορίες τις επονομαζόμενες «διαφόρων συμφερόντων» (γεωργών, καταναλωτών κ.λπ.). Τυπικά προσόντα για το διορισμό ως μέλους της ΕΟΚΕ ή της Συμβουλευτικής Επιτροπής δεν απαιτούνται, ενώ το μέλος των επιτροπών αυτών απολαμβάνει βουλευτικής ασυλίας.[176]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Η ΕΟΚΕ έχει τρία βασικά καθήκοντα :[177]

- να συμβουλεύει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η γνώμη της ΕΟΚΕ ζητείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή σε πολλούς τομείς που προβλέπονται από τις Συνθήκες. Πρόκειται για τις περιπτώσεις εκείνες όπου πριν από την έκδοση κανονισμού ή οδηγίας απαιτείται από τις συνθήκες να ζητηθεί η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Για το σχηματισμό της γνώμης της η ΕΟΚΕ αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των μελών της. Εκτός από τις περιπτώσεις υποχρεωτικής διαβούλευσης, η ΕΟΚΕ δύναται να γνωμοδοτεί με δική της πρωτοβουλία στις περιπτώσεις που θεωρεί ότι η εν λόγω δράση είναι σημαντική για να υπερασπιστεί τα συμφέροντα της κοινωνίας των πολιτών. Εκδίδει, επίσης, διερευνητικές γνωμοδοτήσεις, μετά από αίτημα των νομοθετών της ΕΕ, όταν αυτοί επιθυμούν μια γενική επισκόπηση των θέσεων της κοινωνίας των πολιτών, και δημοσιεύει ενημερωτικές εκθέσεις για θέματα επικαιρότητας. Η ΕΟΚΕ εκδίδει

[176] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 220.
[177] '*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση'*, (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 31.

περίπου 170 γνώμες σε ετήσια βάση, εκ των οποίων το 15 % περίπου εκδίδονται με δική της πρωτοβουλία.[178]

- να διασφαλίζει ότι οι απόψεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών ακούγονται στις Βρυξέλλες και να ενισχύει την ευαισθητοποίηση των οργανώσεων αυτών ως προς τον αντίκτυπο της νομοθεσίας της ΕΕ στις ζωές των πολιτών της[179]
- να στηρίζει και να ενισχύει την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ.[180]

Σχέσεις με τα οικονομικά και κοινωνικά συμβούλια:

Η ΕΟΚΕ διατηρεί τακτικές συνδέσεις με περιφερειακά και εθνικά οικονομικά και κοινωνικά συμβούλια σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι σύνδεσμοι αυτοί αφορούν κυρίως την ανταλλαγή πληροφοριών και τις κοινές συζητήσεις κάθε έτος επί ειδικών θεμάτων.[181]

Τρόπος Λειτουργίας:

Τα μέλη της ΕΟΚΕ, όπως προαναφέρθηκε, σε εσωτερικό επίπεδο, είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες: «εργοδοτών», «εργαζομένων» και «διαφόρων συμφερόντων». Στόχος είναι η επίτευξη συναίνεσης μεταξύ των ομάδων αυτών προκειμένου οι γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ να αντικατοπτρίζουν πραγματικά τα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα των πολιτών της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ εκλέγει τον πρόεδρό της και δύο αντιπροέδρους για περίοδο δυόμισι ετών. Τα μέλη της ΕΟΚΕ συνεδριάζουν εννέα φορές τον χρόνο σε συνόδους ολομέλειας στις Βρυξέλλες, όπου εγκρίνονται οι γνωμοδοτήσεις με απλή πλειοψηφία. Η προετοιμασία γι' αυτές τις συνόδους ολομέλειας γίνεται σε έξι θεματικά τμήματα που έχουν επικεφαλής μέλη της ΕΟΚΕ και υποστηρίζονται από τη Γενική Γραμματεία της ΕΟΚΕ στις Βρυξέλλες. Τα θεματικά τμήματα και οι επιτροπές είναι οι εξής:[182]

---

[178] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 233.

[179] '*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση'*, (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 31.

[180] Ibid.

[181] Ibid.

[182] Ibid at 31-32.

- το τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή» (ECO)
- το τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση» (INT)
- το τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών» (TEN)
- το τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» (SOC)
- το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον» (NAT)
- το τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις» (REX)
- η Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών (ΣΕΒΜ).[183]

Η ΕΟΚΕ επίσης καταγράφει την πρόοδο των μακροπρόθεσμων στρατηγικών της ΕΕ μέσω των παρατηρητηρίων και μιας συντονιστικής επιτροπής, η οποία παρακολουθεί την εφαρμογή και τον αντίκτυπο σε τοπικό επίπεδο. Οι φορείς αυτοί ασχολούνται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, την αγορά εργασίας, την ενιαία αγορά και τη στρατηγική για την ανάπτυξη «Ευρώπη 2020» αντιστοίχως.[184] Αξίζει βέβαια να αναφερθεί ότι η ύπαρξη και λειτουργία αυτού του συμβουλευτικού οργάνου είναι σήμερα αρκετά αμφιλεγόμενη και κινείται σε ένα πλαίσιο θεσμικής αβεβαιότητας, ιδίως μετά τη δημιουργία της Επιτροπής Απασχόλησης και την εντατικοποίηση του κοινωνικού διαλόγου που αναμφίβολα συμβάλλουν στην ενίσχυση της αβεβαιότητας.

Όμως, παρά τα παραπάνω, η λειτουργία αυτού του οργάνου κρίνεται θετική ως προς δύο τουλάχιστον κατευθύνσεις: προς την κατεύθυνση της πληρότητας των ενωσιακών πράξεων, η γνώμη της ΕΟΚΕ συμβάλλει χωρίς καμία απολύτως αμφιβολία ουσιωδώς, αφού συνεισφέρει την εμπειρία των διάφορων επαγγελματικών ομάδων στα ενωσιακά όργανα που λαμβάνουν τις σχετικές αποφάσεις. Προς την κατεύθυνση της διαφάνειας στη λήψη των ενωσιακών αποφάσεων, η συνεισφορά της ΕΟΚΕ είναι επίσης σημαντική, αφού διαμέσου αυτής οι διάφορες επαγγελματικές ομάδες έρχονται σε άμεση επαφή με τον δαιδαλώδη ενωσιακό μηχανισμό, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του δημοκρατικού ελλείματος.[185]

Κεφάλαιο 10: Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ)

[183] '*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 32.
[184] Ibid.
[185] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 221-222.

Εισαγωγικά στοιχεία:

Πρόβλεψη για την Επιτροπή των Περιφερειών δεν υπήρχε στις αρχικές Συνθήκες. Η Επιτροπή των Περιφερειών ιδρύθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και συγκροτήθηκε τον Μάρτιο του 1994. Σκοπός ήταν να δοθεί ένα βήμα στις τοπικές αρχές των κρατών μελών, πολλές από τις οποίες θεωρούσαν από πολλά χρόνια ότι η διαδικασία ευρωπαϊκής ενοποίησης προκάλεσε σημαντικές απώλειες ειδικά σε εθνικό επίπεδο.[186]

Αποτελεί ένα συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης οι οποίοι είτε είναι εκλεγμένα μέλη οργανισμού περιφερειακής διοίκησης ή τοπικής αυτοδιοίκησης είτε είναι πολιτικώς υπεύθυνοι ενώπιον εκλεγμένης συνέλευσης.[187] Όπως προαναφέρθηκε ο χαρακτήρας του συγκεκριμένου θεσμικού οργάνου είναι συμβουλευτικός και μέσω του οι τοπικοί και περιφερειακοί εκλεγμένοι εκπρόσωποι και από τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να διατυπώνουν τη γνώμη τους σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ που έχει άμεσο αντίκτυπο στις περιφέρειες και τις πόλεις. Η έδρα της Επιτροπής Περιφερειών βρίσκεται στις Βρυξέλλες και πρόεδρος της είναι ο Markku Markkula.[188]

Σύνθεση και Οργάνωση:

Η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελείται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής και αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης. Τα μέλη αυτά πρέπει να είναι αιρετά μέλη ενός οργανισμού περιφερειακής διοίκησης ή τοπικής αυτοδιοίκησης είτε να είναι όπως γράφτηκε παραπάνω πολιτικώς υπεύθυνα ενώπιον μιας εκλεγμένης συνέλευσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι δηλαδή ένα αντιπροσωπευτικό όργανο και διαφέρει από την ΕΟΚΕ στο ότι σε αυτήν δεν εκπροσωπούνται ομάδες συμφερόντων αλλά εκπρόσωποι όλων των

[186] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 424.
[187] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 233.
[188] 'Επιτροπή των Περιφερειών' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm> πρόσβαση 14 Αυγούστου 2015.

περιφερειακών οργανισμών των κρατών μελών. Το έργο της είναι γνωμοδοτικό.[189] Τα μέλη της Επιτροπής Περιφερειών προέρχονται από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ο αριθμός τους ανέρχεται σε 350.[190] Ο διορισμός των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών γίνεται από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση ύστερα από πρόταση της Επιτροπής για 5 χρόνια και η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί.

Το Συμβούλιο μαζί με τα τακτικά μέλη διορίζει και ισάριθμα αναπληρωματικά, ρύθμιση που δεν προβλέπεται στην ΕΟΚΕ.[191] Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή και ασκούν τα καθήκοντα τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό και τον υποβάλλει προς έγκριση στο Συμβούλιο. Ο πρόεδρός της διορίζεται μεταξύ των μελών της για περίοδο δυόμισι ετών.[192]

Αρμοδιότητες και Καθήκοντα:

Η Επιτροπή των Περιφερειών δίνει στις περιφέρειες και τις πόλεις τη δυνατότητα να διατυπώνουν επίσημα τη γνώμη τους κατά τη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ, μεριμνώντας ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανάγκες των περιφερειακών και τοπικών αρχών. Συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες του συγκεκριμένου οργάνου συνίστανται στο να φέρει τη γνώμη της:[193]

- Προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, όπως στις περιπτώσεις των άρθρων 165 παράγραφος ΣΛΕΕ, σε θέματα παιδείας και νεότητας, 167 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ σε θέματα πολιτισμού, 168 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ σε θέματα υγείας, 172 ΣΛΕΕ σε θέματα σε θέματα Διευρωπαϊκών Δικτύων. Αν το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν τη γνώμη της. Μετά την πάροδο της προθεσμίας η έλλειψη

[189] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 222.
[190] 'Επιτροπή των Περιφερειών' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm> πρόσβαση 14 Αυγούστου 2015.
[191] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 222-223.
[192] Ibid at 223.
[193] 'Επιτροπή των Περιφερειών' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm> πρόσβαση 14 Αυγούστου 2015.

της γνώμης δεν εμποδίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.[194]

- Σε κάθε περίπτωση που τα δύο αυτά όργανα καθώς επίσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα κρίνουν σκόπιμο να ζητήσουν τη γνώμη της.[195]
- Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται και με δική της πρωτοβουλία να εκφέρει τη γνώμη της επί συγκεκριμένου θέματος, έστω και αν δεν υποβληθεί σχετικό αίτημα από το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, ανεξάρτητα αν προβλέπεται ή μη από τις Συνθήκες. Στις περιπτώσεις που ζητείται η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κατά εφαρμογή του άρθρου 304 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή Περιφερειών ενημερώνεται και, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα, δύναται να εκφέρει γνώμη σχετική με το θέμα.[196]

Τρόπος Λειτουργίας:

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών ζουν και εργάζονται στις περιοχές καταγωγής τους. Συνέρχονται στις Βρυξέλλες πέντε φορές τον χρόνο σε συνεδριάσεις της ολομέλειας, κατά τη διάρκεια της οποίας καθορίζεται η πολιτική και εγκρίνονται οι γνωμοδοτήσεις της. Έξι εξειδικευμένες επιτροπές, οι οποίες αποτελούνται από τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών και καλύπτουν διαφορετικούς τομείς πολιτικής, προετοιμάζουν τις συνόδους της ολομέλειας:[197]

- επιτροπή πολιτικής για την εδαφική συνοχή (COTER)
- επιτροπή οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής (ECOS)
- επιτροπή εκπαίδευσης, νεολαίας και έρευνας (EDUC)
- επιτροπή περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής και ενέργειας (ENVE)
- επιτροπή ιθαγένειας, διακυβέρνησης, θεσμικών και εξωτερικών υποθέσεων (CIVEX)
- επιτροπή φυσικών πόρων (NAT).[198]

---

[194] Π Ι Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010) 234.
[195] Ibid.
[196] Ibid.
[197] '*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 33.
[198] Ibid at 33.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών ομαδοποιούνται επίσης σε εθνικές αντιπροσωπείες, μία για κάθε κράτος μέλος. Υπάρχουν επίσης και διαπεριφερειακές ομάδες για την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας.[199] Επιπλέον, υπάρχουν 5 πολιτικές ομάδες που εκφράζουν ένα φάσμα πολιτικών πεποιθήσεων: το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (ΕΛΚ), το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα (ΕΣΚ), η Συμμαχία των Φιλελεύθερων και Δημοκρατών για την Ευρώπη (ALDE), η Ομάδα της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας (ΕΣ) και η Ομάδα των Ευρωπαίων Συντηρητικών και Μεταρρυθμιστών (ΕΣΜ). Τα μέλη μπορούν επίσης να επιλέξουν να μην ανήκουν σε ένα πολιτικό κόμμα αν το επιθυμούν (αδέσμευτοι).[200]

[199] '*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) 33.

[200] 'Επιτροπή των Περιφερειών' (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm> πρόσβαση 14 Αυγούστου 2015.

Επίλογος:

Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνθέτει ένα μεγάλο οικοδόμημα, μια τεράστια οικογένεια που όσο περνά ο καιρός, τόσο αυξάνεται και μεγαλώνει καθότι όλο και περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες επιθυμούν να ενταχθούν στους κόλπους τους και να γίνουν μέλη της, να αποτελέσουνε μέρος του οράματος της. Και αυτό είναι απολύτως κατανοητό, αν αναλογιστεί κανείς την αξιοσημείωτη επιτυχία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πέρασμα των χρόνων. Μέσα σε λίγο περισσότερο από μισό αιώνα, η Ευρωπαϊκή Ένωση καθιέρωσε την ειρήνη και την ευημερία μεταξύ των πολιτών της, δημιούργησε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα (το ευρώ) και μία «ενιαία αγορά» χωρίς σύνορα, όπου τα αγαθά, οι άνθρωποι, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια κυκλοφορούν ελεύθερα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί πλέον μεγάλη εμπορική δύναμη και κατέχει παγκόσμια πρωτοκαθεδρία σε τομείς όπως η προστασία του περιβάλλοντος και η αναπτυξιακή βοήθεια.

Η επιτυχία της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον ασυνήθιστο τρόπο λειτουργίας της.[201] Ασυνήθιστο, γιατί οι χώρες που αποτελούν την Ένωση (τα «κράτη μέλη» της) συνεχίζουν να είναι ανεξάρτητα κυρίαρχα έθνη, αλλά συνενώνουν τις εθνικές κυριαρχίες τους ούτως ώστε να αποκτήσουν ισχύ και παγκόσμια επιρροή την οποία καμία δεν θα μπορούσε να έχει μόνη της. Ο συγκερασμός των εθνικών κυριαρχιών σημαίνει πρακτικά ότι τα κράτη μέλη μεταβιβάζουν ορισμένες από τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που διαθέτουν σε κοινά θεσμικά όργανα τα οποία έχουν συσταθεί από τα ίδια, ούτως ώστε οι αποφάσεις για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο.[202] Τα συγκεκριμένα θεσμικά όργανα έχουν όπως προαναφέρθηκε στις προηγούμενες σελίδες συσταθεί για να συμβάλουν με τη λειτουργία τους στην υλοποίηση των επιδιώξεών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της ίδιας, των πολιτών της και των κρατών μελών, καθώς και στη διασφάλιση συνοχής, αποτελεσματικότητας και συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων της.[203]

---

[201] '*Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση-Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ',* Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2007) 3.

[202] Ibid.

[203] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 339.

Δεν χωράει καμία απολύτως αμφιβολία λοιπόν ότι τα θεσμικά όργανα αποτελούν τους πρωταγωνιστές της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.[204] Η συμβολή τους σε αυτό που σήμερα κατέληξε να καλείται Ενωμένη Ευρώπη είναι τεράστια ενώ τα χρόνια που έχουν παρέλθει και η θεσμική πρόοδος που έχει πραγματοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιτρέπουν σήμερα να γίνεται λόγος για μια Ένωση αφενός των κρατών μελών και αφετέρου των λαών της Ευρώπης.[205]

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επομένως χρωστάει ένα μέρος αυτού που είναι σήμερα στο θεσμικό της πλαίσιο, η λειτουργία του οποίου συμβάλλει τα μέγιστα στην ομαλή ανάπτυξη και εξέλιξη της και που αποτελεί αναντίλεκτα αναπόσπαστο κομμάτι της επιτυχημένης πορείας της. Θα πρέπει όμως να επισημανθεί ότι αυτό το θεσμικό σύστημα γεννήθηκε πριν από πολλά χρόνια έχοντας ως στόχο και σκοπό την εξυπηρέτηση 6 ομοιογενών σε μεγάλο βαθμό κρατών.[206] Γίνεται επομένως άμεσα αντιληπτό το γεγονός ότι δύσκολα μπορεί να ανταποκριθεί στα σημερινά δεδομένα,[207] καθότι πλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση απαρτίζεται όχι από 6 αλλά από 28 κράτη μέλη και ο αριθμός αυτός, όσο περνάει ο καιρός ολοένα και αυξάνεται. Καθίσταται επομένως απαραίτητη μια νέα θεσμική έμπνευση που να εξυπηρετεί καλύτερα τα υπάρχοντα δεδομένα ούτως ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση να μπορεί να συνεχίσει με επιτυχία αυτό που ξεκίνησε αλλά και για να δύναται να ανταποκριθεί τόσο στις προσδοκίες των κρατών μελών της όσο και στις προκλήσεις των καιρών.

[204] Ν Μούσης, *Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική,* (13η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ 2011) 42.
[205] Ε Ρ Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011) 340.
[206] Δ Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ- ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011) 235.
[207] Ibid.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Στην Ελληνική Γλώσσα

- Δαγτόγλου Δ Π, *Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο* Ι, (2η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ 1985)
- Καλαβρός Φ Ε Γ & Γεωργόπουλος Γ Θ, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ουσιαστικό Δίκαιο,* (ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ 2010)
- Κανελλόπουλος Ι Π, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Συνθήκη της Λισσαβώνας,* (5η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010)
- Μούσης Μ, *Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική,* (13η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ)
- Παπαγιάννης Δ, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (4η εκδ., ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2011)
- Σαχπεκίδου Ρ Ε, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011)
- Σκανδάμης Ν, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο-Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης,* (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ Ν ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2003)
- Σκουρής Β, *Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ 2003)
- *'Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014)
- *'Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση-Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ',* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2007)

Σε ξένη Γλώσσα

- Chalmers D, Davies G & Monti G, *European Union Law*, (2nd edn, Cambridge University Press 2010)
- Foster N, *EU Law Directions,* (2nd edn, Oxford University Press 2010)
- Steiner J & Woods L, *EU Law*, (10th edn, Oxford University Press 2009)

Διαδικτυακές Πηγές

- ‘Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
- ‘Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης’ (*europa.eu*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015
- ‘Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_el.htm πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
- ‘Επιτροπή των Περιφερειών’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
- ‘Ευρωπαϊκή Επιτροπή’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm#goto_3> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015.
- ‘Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
- ‘Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο-Το Κοινοβούλιο’ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
- ‘Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015
- ‘Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_el.htm> πρόσβαση 5 Αυγούστου 2015.
- ‘Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή’ (Europedia.moussis.eu),διαθέσιμο στο <http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/4/1/2/index.tkl?lang=gr&all=1&pos=35&s=1&e=10> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015>
- ‘Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί το έργον’ (*europa.eu- Ευρωπαϊκή Ένωση*) <http://ec.europa.eu/atwork/index_el.htm> πρόσβαση 12 Αυγούστου 2015